

KARELIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Viestinnän koulutusohjelma

Hanna Hyttinen

MOBIILISOVELLUSTEN VISUAALISET TYYLIT

Opinnäytetyö
Toukokuu 2017

OPINNÄYTETYÖ
Toukokuu 2017
Viestinnän koulutusohjelma

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
+358 13 260 600

Tekijä
Hanna Hyttinen

Nimeke
Mobiilisovellusten visuaaliset tyylit

Tiivistelmä

Älypuhelimien yleistyessä mobiilisovellukset alkavat olla osa arkeamme, minkä takia mobiilisovellusten ulkoasuun tulisi kiinnittää yhä enemmän huomiota. Hyvä käyttäjäkokemus edellyttää sovellusten ulkoasujen olevan nykyisten visuaalisten tyylien mukaisia. Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää mobiilisovellusten ulkoasujen nykyiset visuaaliset tyylit, joiden avulla voidaan luoda trendikkäitä ja uusia ulkoasuja. Opinnäytetyössä tutustutaan vuoden 2016 mobiilisovellusten visuaalisiin tyyliin sekä käydään läpi visuaalista suunnittelua ja visuaalisuuden keinoja.

Opinnäytetyön tutkimusmenetelmänä toimii kvantitatiivinen tutkimus. Työn tutkimusaineistona on käytetty vuonna 2016 julkaistuja mobiilisovelluksia iOS- ja Android-käyttöjärjestelmille ja tietopohjana alan kirjallisuutta ja internetlähteitä. Työn tutkimusosiossa käydään läpi vuoden 2016 mobiilisovellusten ulkoasujen suosittuja tyyliä valituista ruutunäkymistä. Tehtyjen havaintojen perusteella analysoidaan ja pohditaan tulevan vuoden mobiilisovellusten visuaalista suuntausta.

Kieli
suomi

Sivuja 59
Liitteet 4
Liitesivumäärä 4

Asiasanat

Mobiilisovellus, visuaalisuus, visuaalinen suunnittelu

THESIS
May 2017
Degree Programme in Communication

Tikkarinne 9
FI 80200 JOENSUU
FINLAND
+358 13 260 600

Author
Hanna Hyttinen

Title
Visual Style of Mobile Apps

Abstract

As smartphones become more common, mobile applications are beginning to be part of our daily life, which is why more attention needs to be paid to the appearance of mobile applications. Good user experience requires layouts of application to conform to existing visual styles. The purpose of the thesis is to find the visual styles of mobile apps, and to discover which elements can help to create a trendy and new mobile applications visual layout. The thesis deals with the visual style of the 2016 mobile applications and looks at visual design and visual tools.

The research method of the thesis is quantitative research. The theoretical background for this thesis is derived from field-specific literature and online sources. The research material is gathered from mobile applications released for iOS and Android operating systems in 2016. The research section of the thesis examines the popular style of the 2016 mobile apps in the selected screen views. Based on the observations made, the visual orientation of the mobile applications of the coming year will be analyzed and discussed.

Language

Finnish

Pages 59

Appendices 4

Pages of Appendices 4

Keywords

Mobile app, visual, visual design, visual layout

Sisältö

1	Johdanto	5
2	Tutkimusmenetelmä	5
2.1	Tutkimuskysymys	6
2.2	Kvantitatiivinen tutkimus	6
2.3	Tutkimusaineiston hankinta	7
2.4	Tutkimusaineiston analysoiminen	10
3	Visuaalinen suunnittelu	13
3.1	Visuaalisuus ja vaikuttajat	13
3.2	Visuaalinen hierarkia	14
4	Visuaalisen suunnittelun keinot mobiilissa	16
4.1	Typografia	17
4.2	Värit	18
4.3	Liikkuva grafiikka	19
4.4	Tyhjä tila	20
4.5	Ikonit	22
5	Mobiilisovellusten visuaaliset trendit 2016	23
5.1	Etusivu	23
5.2	Navigaatio	28
5.3	Listaukset	34
5.4	Sisältösivut	42
5.5	Sovellusten ulkoasujen yhtäläisyydet ja erot käyttöjärjestelmissä	48
6	Johtopäätökset	49
6.1	Vuosi 2016 yleisesti	49
6.2	Mobiilisovellusten visuaalinen suunta vuonna 2017	51
6.3	Visuaalisten tyylien noudattaminen	54
7	Pohdinta	55
	Lähteet	57

Liitteet

Liite 1	Visuaalisesti näyttävien etusivujen sisällönanalyysi taulukko.
Liite 2	Visuaalisesti näyttävien navigaatioiden sisällönanalyysi taulukko.
Liite 3	Visuaalisesti näyttävien listojen sisällönanalyysi taulukko.
Liite 4	Visuaalisesti näyttävien sisältösivujen sisällönanalyysi taulukko.

1 Johdanto

Opinnäytetyössäni tutkin mobiilisovellusten tämän hetkisiä visuaalisia trendejä viimeisimmän vuoden aikana ilmestyneiden mobiilisovellusten avulla. Tarkastelen opinnäytetyössäni iOS- ja Android-laitteille toteutettuja Applen App Storessa sekä Googlen Google Playssa julkaistujen mobiilisovellusten visuaalisia ilmeitä etusivun, navigoinnin, listauksien ja sisältösivu näkymien avulla. Näkymissä toistuvien elementtien ja havaintojen avulla pyrin selvittämään tämän hetkiset toistuvat visuaaliset tyylit vertailemalla ja tutkimalla valittujen mobiilisovellusten näkymiä keskenään. Saatujen havaintojen ja kerätyn tutkimustiedon perusteella pyrin ennakoimaan tulevien mobiilisovellusten visuaalisen suuntauksen.

Opinnäytetyöni aihevalinta perustuu henkilökohtaiseen kiinnostukseeni, joka sai alkunsa ammattikorkeakoulun toisen työharjoittelun aikana. Koska mobiilisovellukset ovat kasvavissa määrin osa ihmisten arkea tulisi mobiilisovellusten ulkoasuun kiinnittää mielestäni enemmän huomiota. Sovellusten ulkoasujen tulisi olla nykyisten trendien mukaisia ja mieleenpainuvia, joten koin aiheen ajankohtaiseksi ja tarpeelliseksi.

Opinnäytetyöni keskeisimmät kohderyhmät ovat mobiilisovellusten ulkoasujen suunnittelusta kiinnostuneet henkilöt, jotka pyrkivät suunnittelemaan mobiilisovellusten ulkoasuista nykyaikaisen visuaalisten tyylien mukaisia. Graafiset suunnittelijat sekä käyttöliittymäsuunnittelijat voivat löytää työstäni myös näkemyksiä ja havaintoja, joita he voivat hyödyntää omalla ammattialallaan.

2 Tutkimusmenetelmä

2.1 Tutkimuskysymys

Opinnäytetyöni tutkimuskysymys on selvittää, millaisia visuaalisia tyylejä mobiilisovellusten ulkoasuissa voidaan havaita vuonna 2016. Tavoitteeni on tutkia, minkälaiset visuaaliset esitystavat ovat olleet vuonna 2016 pinnalla ja mitkä niistä ovat käytetyimpiä etusivu, navigaatio, lista ja sisältösivu näkymissä. Käyttävätkö sovellukset selkeästi jotakin yksittäistä visuaalista tyyliä vai hyödyntävätkö sovellukset useiden visuaalisten tyylien ominaisuuksia? Minkälaiset visuaaliset keinot ulkoasuissa toistuvat ja minkälaisista uusista visuaalisista viitteistä voidaan saada tulevan vuoden sovellusten ulkoasujen tyyleistä?

Mobiilisovellusten arkipäiväistyttyä sovellustarjonta kasvaa ja ulkoasujen selkeä erottautuminen toisistaan nousee yhä tärkeämmäksi osaksi sovelluksia. Mobiilisovellusten käyttäjät ovat yhä tietoisempia sovelluksista, minkä takia sovelluskehittäjien ja suunnittelijoiden on kiinnitettävä yhä enemmän huomiota mobiilisovellusten laatuun (Hakkarainen 2016, 56). Sovellusten tulisi jäädä käyttäjälleen mieleen ja olla muistettavia sekä käyttäjäystävällisiä. Noudattamalla ulkoasuissa nykypäivän visuaalisia tyylejä mobiilisovellukset voidaan pitää nykyaikaisina ja silmää miellyttävinä sekä käyttäjälleen mieltuisina.

Opinnäytetyöni suurin haaste on tutkimusaineiston havainnoinnissa. Kuva-aineistoa on havainnoitava ja tulkittava niin, etteivät saadut loppupäätelmät sisällä pelkästään vain henkilökohtaisia visuaalisia mieltymyksiä ja näkemyksiä, vaan tulosten tulisi olla realistisia tutkimusaineistoon verrattuna. Tutkimuksessa on osattava analysoida tutkimusaineistoa laatikon ulkopuolelta, jotta selkeän kokonaiskuvan saaminen 2016 vuoden ulkoasujen visuaalisesta tyyleistä olisi mahdollisimman totuudenmukainen ja kattava. Selkeiden tyylien määrittelyt mobiili-grafiikassa ovat myös vaikeita, sillä yksittäisten tyylien määritelmät voivat olla päällekkäisiä ja tyylien rajat häilyviä. Mobiilisovellusten ulkoasujen tyyliä voidaan sopia useamman tyylin määritelmään. (Riikonen 2012, 23.)

2.2 Kvantitatiivinen tutkimus

Opinnäytetyöni keskeinen tutkimusmenetelmä on kvantitatiivinen tutkimus eli määrällinen tutkimus. Määrällisen tutkimuksen avulla luodaan järjestystä laajoihin kuva-aineistoihin sisällönanalyysin avulla. Sisällönanalyysi on määrällisen tieteen ihanteita tarkasti noudattava metodi, jolla pyritään tuottamaan tieteellisesti todistettavaa tietoa tutkimuskohteista. Tutkimusmenetelmä korostaa objektiivisuutta, yleistävyyttä, luotettavuutta, validiutta ja tutkimusprosessin toistettavuutta. (Seppä 2012, 212.)

Sisällönanalyysi perustuu etukäteen määriteltuihin kaavoihin ja sääntöihin joita tutkijan on noudatettava tarkasti. Sisällönanalyysiä voidaan käyttää teoria- sekä kuva-aineistoja luokittelevassa analyysissä. Määrällisellä tutkimuksella pystytään osoittamaan tarkkojen ja laskennallisten kaavioiden avulla, kuinka usein muuttujatekijät eli tutkittavaksi valitut elementit esiintyvät tarkkaan määritellyssä kuva-aineistossa. (Seppä 2012, 213-216.)

Sisällönanalyysin vahvuus on tutkimuksen kyvyssä käsitellä järjestelmällisesti suuria kuva-aineistoja ja löytää punaisia lankoja hajanaisesta datasta. Menetelmän ansiosta voidaan purkaa tutkimuksellisia ennakkoluuloja. Laskennallisen sisällönanalyysin menetelmän avulla voidaan esittää kuva-aineistossa ilmenevät toistuvat erityispiirteet. Sisällönanalyysi kannustaa menetelmänä itsereflektiivisyyteen. (Seppä 2012, 239-240.)

2.3 Tutkimusaineiston hankinta

Määrällisessä tutkimuksessa tutkijan on selvitettävä, millaisia kuva-aineistoja olisi mielekästä analysoida tutkimuksen pääongelman ratkaisemiseksi. Sisällönanalyttisessä tutkimuksessa aineistoa voidaan valita usealla eri tavalla. Vaikka sisällönanalyysi ei tarjoa tarkkoja rajoja analysoitavan aineiston koosta, tulisi kuvien määrä suhteuttaa kuvissa tutkittavien muuttujatekijöiden määrään. Aineiston liiallista paisumista on syytä varoa, sillä niitä ei kannata valita liian paljon, että niiden analysointiin hukkuu. (Seppä 2012, 219-221.)

Opinnäytetyöni tutkimusaineisto koostuu vuonna 2016 julkaistuista ilmaisista mobiilisovelluksista, jotka ovat ladattavissa iOS- ja Android-käyttöjärjestelmille App Storesta ja Google Play -kaupasta. Tutkimusalueen käyttöjärjestelmä raja-
us jättää ulkopuolelle Windows Phonen käyttöjärjestelmän ja sille toteutetut mobiilisovellukset. iOS- ja Android-käyttöjärjestelmien ulkoasulliset lähtökohdat ovat verrattain samanlaisia ja poikkeavat Windows Phonen metro-näkymästä monella tavalla. iOS- ja Android-käyttöjärjestelmät johtavat myös tilastollisesti toteutettujen mobiilisovellusten julkaisumäärissä ja ovat myös kaksi maailmanlaajuisesti käytetyintä käyttöjärjestelmää (IDC 2016). Vuoden 2016 kesällä Applen App Storessa oli julkaistu kokonaisuudessaan 2 miljoonaa mobiilisovellusta, kun taas Google Play -kaupassa vastaavasti julkaistujen sovellusten määrä vuonna 2016 oli 2,2 miljoonaa (Statista 2016). Toisin sanoen uusien mobiilisovellusten määrä kasvaa nopealla tahdilla, jolloin potentiaalisia tutkimuskohteita tutkimusaineistoa varten on paljon. Rajatakseni tutkimusaluetta vielä pienemmäksi päätin jättää tutkimusalueen ulkopuolelle myös pelisovellukset ja keskittyä vain sovelluksiin, jotka olivat ulkoasujensa puolesta tyylikkaita ja visuaalisten nykystandardien mukaisia.

Tutkimusaineiston valinta tapahtui kahdella ammattikorkeakoululta lainatulla laitteella. Android-pohjaisten mobiilisovellusten valinta tapahtui Samsung Galaxy S III i9300-laitteella, jossa oli käytössä Android 4.4.4 käyttöjärjestelmä. iOS-pohjaisten mobiilisovelluksien valinnassa käytin Apple iPhone 5-laitetta, iOS 10-käyttöjärjestelmällä. Tutkimuksen loppuvaiheilla kävin yksittäisiä mobiilisovelluksia läpi omassa käytössäni olevalla Android-pohjaisella Sony Xperia Z3 -laitteella.

Kuva-aineiston hankinnan alussa tarkastelin molempien sovelluskauppojen uusimpia julkaistuja mobiilisovelluksia. Sovelluskaupat tarjoavat käyttäjilleen sovelluksista tietoa ja mahdollisia esikatselukuvia ennen sovellusten latausta, joka helpotti myös tutkimusaineiston valinnassa. Sovelluskauppojen tiedoista voidaan selvittää sovelluksen kategoriat, julkaisupäivä sekä sovelluksen latausmäärät ja mahdolliset sovelluksen saamat arvosanat.

Sovellusten valinnassa kiinnitin huomioita sovellusten julkaisuvuoteen ja visuaalisuuteen, jota tarkastelin sovellusten ulkoasujen visuaalisen yleisilmeen, asettelun, värimaailman, typografian, grafiikan sekä kuvien avulla. Valitsin tutkimusaineistoon myös mobiilisovelluksia, joiden ulkoasuissa kokeiltiin myös uusia näytettäviä visuaalisia oivalluksia. Sovellusten saamat arvostelut ja varsinaiset latausmäärät ja aihepiirit eivät vaikuttaneet tutkimusaineiston valintavaiheessa. Ainoastaan sovellusten visuaalinen ilme ja toteutus toimivat ratkaisevana päättekijänä aineiston valinnassa. Tutkimusaineistoksi valitut mobiilisovellukset olivat latausmääriltään pieniä, sillä osa sovelluksista oli saatettu julkaista sovelluskaupassa vain hieman ennen sovelluksen latausvaihetta. Sovellusten latausmäärät vaihtelivat kymmenistä latauskerroista useisiin tuhansiin. Esimerkiksi ruokasovelluksiin ja kauppasovellukseen verrattuna tapahtumille suunnitellut mobiilioppaat olivat latausmääriltään korkeampia, jolloin latauskertoja sovelluksella saattoi olla esimerkiksi kymmenentuhatta.

En keskittynyt aineiston valinnassa vain muutamaankin tiettyyn sovelluskategoriaan vaan valitsin sovelluksia sovelluskauppojen ”uusimmat lisätyt sovellukset” listausten avulla. Käytin sovelluksia etsiessäni apuna myös vuosilukua ”2016”, ”new app” sekä ”2016 new app” joiden avulla onnistuin löytämään myös vuoden alussa julkaistuja ensimmäisiä sovelluksia, jotka eivät enää listautuneet sovelluskauppojen tarjoamiin uusiin sovelluslistoihin. Sovelluskaupoista ladattavilla uusilla sovelluksilla oli myös suuria eroja. App Store tarjosi sovelluskaupassaan huomattavasti suuremman määrän laadukkaammin toteutettuja sovelluksia kuin Google Play. Monet Google Playsta ladattavat uudet sovellukset toimivat vaihtelevasti. Jotkin sovellukset eivät välttämättä käynnistyneet lainkaan tai niiden toiminnassa oli suuria puutteita. Vaikka Google Play tarjosi App Storeen verrattuna tarkasteltavaksi suuremman määrän uusia sovelluksia, oli niiden laadussa myös paljon eroja. Kokonaisuudessaan App Storen tarjoamien uusien sovellusten laatu oli tasainen. Google Play puolestaan tarjosi paljon sovelluksia vaihtelevalla laadulla.

Suurin osa tutkimusaineistoon valitsemistani mobiilisovelluksista oli kategorialtaan kuitenkin opas-tyylisiä sovelluksia, joita olivat esimerkiksi tapahtumakohdattaiset sovellukset. Tällaiset sovellukset poikkesivat ulkoasultaan vahvasti mui-

den kategorioiden sovelluksista, sillä tapahtumakohtaisten sovellusten ulkoasut olivat visuaalisesti räväkämpää, kokeilevampaa ja toisistaan selkeästi eroavia. Syy siihen miksi yksi sovellus kategoria voi erota näin paljon muista kategorioista johtuu mahdollisesti siitä, että tällaiset sovellukset on suunniteltu vain muutamana vuoden käyttöön. Lyhyemmälle käytölle suunniteltujen sovellusten ulkoasuissa voidaan kokeilla joka vuosi uusia visuaalisia tyylejä ja luoda näin käyttäjälle mieleenpainuva kuva myös itse sovelluksen esittelemästä tapahtumasta. Keräämäni tutkimusaineisto sisältää myös erilaisia ruokasovelluksia, katalogeja sekä kauppa sovelluksia, joiden ulkoasut on suunniteltu pidempää käyttöä ajatellen. Selkeästi pidempiaikaista käyttöä varten suunniteltujen sovellusten ulkoasut olivat visuaalisuudeltaan miellyttäviä sekä elegantteja, jolloin myös sovelluksen värimaailma oli rauhallisempi ja sisällön asettelu väljempi.

Tutkimuksen analysoitava kuva-aineisto muodostuu valittujen mobiilisovellusten ruutukaappauksista, jotka oli toteutettu visuaalisesti näyttävästi. Kaikkien sovellusten tutkittavat ruutunäkymät eivät olleet välttämättä toteutettu yhtä näyttävästi ja visuaalisesti, jonka takia kaikista tutkituista sovelluksista ei ole otettu neljää ruutukaappauskuvaa. Tämän takia näkymäkohtaiset kuva-aineistojen määrät vaihtelevat keskenään. Mikäli koko sovellus oli toteutettu visuaalisesti näyttävästi, sovelluksen ruutunäkymiä tarkastellaan useammassa tutkittavassa ruutunäkymässä. Tutkimuksen kuva-aineisto jakautuu tutkittavien ruutunäkymien mukaan, jonka perusteella ruutunäkymät analysoidaan tarkemmin.

2.4 Tutkimusaineiston analysoiminen

Kun tutkimuksen ydinkysymykset ja kuva-aineisto ovat selvillä, tutkija listaa muuttujatekijät, joita hän kuvissa luetteloii, mittaa ja vertailee. Tämä on tärkeä vaihe sillä se määrittää sen mihin tutkija kiinnittää huomiota kuvia tarkastellessaan. Sisällöllisellä muuttajatekijällä tarkoitetaan sisällönanalyysissä kaikkia kuvassa mitattavissa olevia elementtejä jotka voitaisiin korvata jollakin toisella vaihtoehtoisella elementillä. Muuttajatekijöitä voivat olla esimerkiksi kuvan koko, väriskaala ja kuvan asemointi tai sen suhteuttamista tekstiin. Sisällönanalyysissä muuttajatekijöiden tulisi olla mahdollisimman tyhjentäviä, toisensa pois

sulkevia ja valaisevia sekä niiden tulee tuottaa analyyttisesti kiinnostavaa tietoa tutkimusaiheesta. (Seppä 2012, 223-224.)

Tutkimukseni kuva-aineisto koostuu kokonaisuudessaan 331 mobiilisovelluksesta, joista 175 kappaletta oli iOS-pohjaisia sovelluksia ja 156 kappaletta Android-pohjaisia sovelluksia. Keskityn tutkimuksessani tarkastelemaan yksityiskohdaisesti mobiilisovellusten etusivu, navigaatio, lista ja sisältösivuja visuaalisuuden keinojen avulla. Koska tutkimukseni kuva-aineisto on laaja, lajittelin aineiston neljän tarkasteltavan näkymän mukaan. Kuva-aineiston lajittelun jälkeen ruutunäkymiä kertyi kokonaisuudessaan tutkittaviin kategorioihin seuraavasti; etusivu 197 kappaletta, navigaatio 302 kappaletta, listat 331 kappaletta ja sisältösivut 229 kappaletta.

Saadakseni selville yleisimmät sovellusten ruutunäkymissä käytetyt visuaaliset esitystavat tutustun ensin jokaisen näkymän kuva-aineistoihin määrällisen tutkimuksen avulla. Kuva-aineiston lajittelussa käytin apunani Adoben Bridge CC kuvankäsittely ohjelmistoa, joka nopeutti kuvien lajittelua visuaalisten esitystapojen mukaan. Tämän jälkeen perehdyn tarkastelemaan ja analysoimaan näkymien visuaalisia elementtejä. Koska sovellusten määrä oli hyvin laaja valitsin jokaisesta tutkittavasta ruutunäkymästä 20 laadukkaasti toteutettua ruutunäkymää, joita lähdin tutkimaan tarkemmin määrällisen sisällönanalyysin avulla. Valitsin jokaiseen tutkittavaan näkymään jokaisen näkymän kannalta mielestäni visuaalisesti oleellisimmat muuttujatekijät (taulukot 2, 4, 6, 8).

En tule kiinnittämään tutkimuksessani huomiota mobiilisovellusten ulkoasujen responsiivisuuteen. Tarkastellessani valitsemiani sovelluksia tutkimuksen loppuvaiheessa kahdella eri kokoisella Android laitteella sovellukset noudattivat responsiivista suunnittelua. Responsiivisuuden noudattaminen on kuitenkin tärkeää ja onnistuneella responsiivisella suunnittelulla voidaan tarjota käyttäjälle onnistunut käyttäjäkokemus laitteesta riippumatta (Martikainen 2016, 73). Alussa tarkoitukseni oli myös kiinnittää huomiota sovelluksissa nähtäviin mikrovuorovaikutuksiin, joista kirjoitin itselleni ylös muutamia pieniä huomioita. En kuitenkaan ollut tyytyväinen pieniin muistiinpanoihin, sillä mikrovuorovaikutusten

tarkasteleminen olisi vaatinut useita ruutukaappauksia, joka olisi kasvattanut kuva-aineiston kokoa entuudestaan.

Muuttajatekijöiden määrittelyn jälkeen tutkimuksessa voidaan edetä kuvien analyysiin eli kuvien koodaukseen. Sisällönanalyysi vaatii paljon aikaa ja voimia. Työvaihetta voidaan kuitenkin nopeuttaa suorittamalla kuvien koodaus tietokoneen avulla, jolloin informaation kokoaminen ja työstäminen on helpompaa. Kuvien koodausvaiheessa jokainen analysoitava kuva käydään yksitellen muuttajatekijöiden avulla läpi. Kuvien koodauksen jälkeen tutkijan on laskettava muuttajatekijöiden esiintymistiheys kuvissa. Muuttajatekijöiden tulosten laskennassa voidaan hyödyntää suhteellista laskutapaa jolloin saadaan selville suhteellinen osuus eli prosenttiluku. Prosenttilukujen avulla voidaan ilmoittaa kuinka monta prosenttia havainnoista saa tietyn arvon. (Seppä 2012, 227.)

Hyödynnän opinnäytetyöni kuva-aineiston tutkimisessa myös kuvanlukutaitoa. Kuvanlukutaito on osa visuaalista lukutaitoa ja visuaalisten järjestysten tajua ja tulkitsemista. Visuaalisten järjestysten pohjalta voidaan siis perustella tehtyjä visuaalisia tulkintoja ja havaintoja. Visuaalinen lukutaito on myös aikaisempien visuaalisten kokemusten ymmärtämistä ja jäsentämistä, joiden avulla voidaan luoda uusia visuaalisia merkityksiä. (Seppänen 2001, 16, 148-149.)

Visuaalisuus on kuitenkin nykyisin monimuotoista, jolloin se on harvoin puhdasta kuvallisuutta. Se voi sisältää esittämisen tavoiltaan monimuotoisia elementtejä jolloin puhutaan multimodaaliudesta. Multimodaalisuudella tarkoitetaan esimerkiksi sitä, että luotu käyttöliittymä koostuu useista eri merkkijärjestelmistä jolloin siinä voi olla kuvia, grafiikkaa ja tekstiä sekä symboleita. Vaikka käyttöliittymistä on tullutkin multimodaaliuuden vertauskuva, se ei ole pelkästään digitaaliseen kulttuuriin liittyvä asia. Multimodaalius on osa populaarista kulttuuria ja samalla osa inhimillisen kokemuksen keskeisiä piirteitä. Visuaalisen lukutaidon kannalta olennaista onkin, ettei ole olemassa täysin puhdasta visuaalista lukutaitoa, vaan visuaalisuus on lukutaidon yksi näkökulma. (Seppänen 2001, 39-41, 230.)

Esitän opinnäytetyön tutkimusosiossa ulkoasujen visuaalisiin trendeihin liittyviä yksityiskohtaisempia tutkimustuloksia valitsemieni neljän ruutunäkymän avulla, jonka jälkeen teen katsauksen vuoden 2016 visuaalisten trendien kokonaisuuteen. Lopuksi tuon esiin näkemyksiä ja pohdintoja tulevan vuoden 2017 visuaalisesta suuntauksesta ja siitä miksi visuaalisia tyylejä tulisi noudattaa. Esittämieni havaintojen tueksi avaan jokaista esimerkkiä luvan saaneiden mobiilisovellusten ruutukaappaus kuvien avulla.

3 Visuaalinen suunnittelu

3.1 Visuaalisuus ja vaikuttajat

Visuaalista suunnittelua saatetaan pitää sovellusten ja palveluiden pintapuolisena kaunisteluna, mutta näiden visuaalinen merkitys tulisi ymmärtää paljon syvällisemmin, sillä sovelluksen ja erilaisten palveluiden tai sivustojen visuaalinen suunnittelu on yksi tärkeä osa sen käytettävyyttä ja sen kilpailukykyä. Käyttäjälle sovelluksen visuaalinen ulkoasu on kuitenkin se kaikista näkyvin osuus. (Tuominen 1995, 141.) Parhaimmillaan visuaalisella suunnittelulla voidaan korostaa käyttäjälle tärkeitä ja merkittäviä kohtia palvelusta sekä nopeuttaa palvelun käyttämistä. Esteettisesti silmää miellyttävän ulkoasun suunnittelemisen vaatii alan-ammattilaisen (Parkkinen 2002, 107).

Nuutila, Sinkkonen & Törmä (2009) listasivat yhdeksi visuaalisen suunnittelun tärkeimmäksi tehtäväksi luoda käyttäjilleen näkyvän palvelun yleisilmeen. Palvelun visuaalisen yleisilmeen tulee mukailla palveluntarjoajan brändiä, jolla kuvastetaan esimerkiksi tarjotun palvelun luotettavuutta, asiantuntevuutta ja uudenäikaisuutta. Visuaalisen ilmeen tulisi näin ollen olla myös samansuuntainen palveluntarjoajan muiden palvelujen kanssa. (Nuutila ym. 2009, 242.)

Sovelluksen ja palvelun visuaalista ulkoasua suunnitellessa, on suunnittelijan huomioitava suunnitelman esteettisyys, esille nostettava brändi, ulkoasun kokonaisilme ja visuaalisen ilmeen persoonallisuus. Ulkoasun eettisyydellä pyritään

hakemaan elämyksiä ja mielihyvää, jolla voidaan vaikuttaa käyttäjän toimintaan ja saada käyttäjä antamaan anteeksi palvelun pienille käytettävyyssongelmille. Vaikka esteettisyys ja käytettävyys ovat keskenään omia osa-alueita, kulkevat ne usein rinnakkain palvelun alusta loppuun, näiden seikkojen huomioiminen kertoo kuitenkin enemmän visuaalisen suunnittelijan ammattitaidosta. (Nuutila ym. 2009, 249-251.)

Käytettäessä esimerkiksi kuvia ja animaatiota asioiden ymmärtämisen selkeyttämiseksi ja helpottamiseksi puhutaan asioiden visualisoinnista (Nykänen 2007, 211). Visuaalisessa suunnittelussa ulkoasun kokonaisilme syntyy väreistä, graafisista muodoista sekä yhtenäisestä typografiasta. Huomioidessaan edellä mainitut asiat suunnittelijan on myös perehdyttävä siihen kenelle tuotettava palvelu tehdään, mikä on palvelun identiteetti, mikä on sen tarjoama perimä ja visio, mitä käyttäjät odottavat ja vaativat sekä mikä on oma asetettu tavoite. (Nuutila ym. 2009, 250.)

Mobiilisovellusten visuaalisten tyylien kehittyessä nopeasti, käydään alan sivustoilla paljon keskustelua siitä, millainen tulevan vuoden visuaalinen tyyliasuuntaus tulee olemaan ja minkälaisia uusia piirteitä se pitää sisällään. Tällä hetkellä suurimpina mobiiligrafiikan suunnannäyttäjinä toimivat Apple, Google ja Microsoft. Vaikka innoitteita uusille visuaalisille tyyleille saadaankin myös pienimmistä käyttöjärjestelmistä ja yksittäisistä mobiilisovelluksista, on kuitenkin edellä mainitun kolmikon vaikutus visuaalisiin ratkaisuihin näkyvin (Hartikainen 2015.)

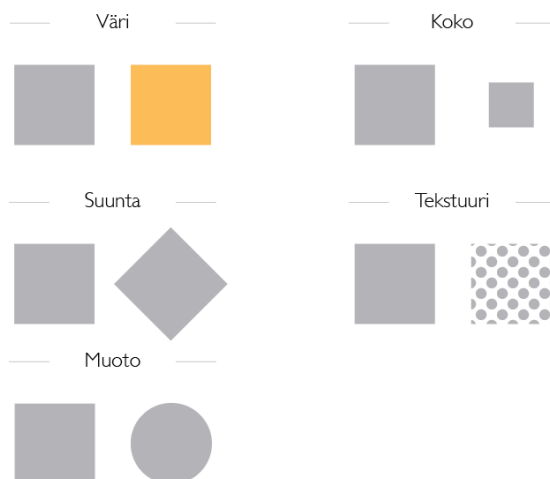
3.2 Visuaalinen hierarkia

Visuaalisella hierarkialla tarkoitetaan sivuston ja palveluiden sisällön laittamista tärkeysjärjestykseen niin, että käyttäjä ymmärtää sivuston tärkeimmän viestin. Kaikilla sivustolle tulevilla asioilla on hierarkkiset suhteensa. Asioita paloitellaan, ne kuuluvat joukkoihin ja liittyvät toisiinsa. Tämän tulee näkyä asemoinneissa, elementtien sisennyksissä ja tekstien muotoilussa (Sinkkonen 2009, 251). Suunnittelijan on suunniteltava mitkä elementit sivuilla ovat tärkeitä ja mitkä elementit ovat samanarvoisia keskenään. Visuaalisen hierarkian tarkoitus on nostaa esille sivuston keskeiset kohdat ja korostaa toimintoja jotka käyttäjien on

tarkoitus nähdä (Bradley 2009). Sivuille asetellut elementit ohjaavat käyttäjän katsetta jo käyttäjän silmäillessä sivustoa. Katseen ohjaavuuteen vaikuttavat sivuilla olevat linjaukset, viivat ja tyhjät tila. Onnistuneella visuaalisella suunnittelulla voidaan ohjata käyttäjän katse sivuston läpi juuri oikeaan paikkaan siinä järjestyksessä kuin suunnittelija on suunnitellut. (Nuutila ym. 2009, 251.)

Kuva 1. Vasemman esimerkin tavoin huomiomme kiinnittyy sivuja selatessamme ensin suuriin kuviin, jonka jälkeen huomio kiinnittyy muihin elementteihin. Kuva 2. Oikeanpuoleisessa kuvassa sivu sisältää ainoastaan tekstiseinämän, jolloin emme kiinnitä huomiota samalla tavalla. Tällöin kaikki sivujen tekstisisältö on samanarvoista.

Kuva 3. Poikkeamalla totutusta muodosta, käyttäjän huomio voidaan napata heti pienilläkin muutoksilla. Kuva piirretty mukaillen Bank (2014).

Toimiva visuaalinen hierarkia mahdollistaa sivuston nopean silmäilyn ja sivuston helppolukuisuuden sekä tiedon sujuvan ymmärtämisen. Yksi hierarkian tärkeimpiä tehtäviä onkin auttaa sivuston käyttäjiä löytämään etsimänsä tieto nopeasti ja sujuvasti ilman turhia klikkailuja. Luomalla selkeitä helposti ymmärrettäviä polkuja ja tehtäviä sekä korostamalla toimintoja suunnittelija pystyy ohjaamaan kävijän haluttuun toimintaan. Hierarkian yläosuuden eli yläosan hallitsevien elementtien tulee vastata heti käyttäjän kysymykseen mikäli käyttäjä on saapunut laskeutumissivulle. Sivuston tärkeimmät viestit tulee nostaa esille visuaalisesti näyttävällä tavalla, jolloin saapuvien käyttäjien pitäisi pystyä poimimaan sivujen tärkeimmät tiedot ja pääviesti. (Bradley 2015.) Visuaalisia ulkoasuja suunnitellessa on kuitenkin muistettava välttää visuaalista kohinaa. Ulkoasujen visuaalisella kohinalla voidaan tarkoittaa monen yksittäisen asian korostamista värein ja graafisin viivoin, jolloin jokainen elementti kilpailee käyttäjän huomiosta. Sivustot jotka haluavat korostaa jokaista asiaa liiallisilla väreillä voivat tehdä sivuston tai palvelun selaamisesta käyttäjälle raskaan ja uuvuttavan kokemuksen. (Krug 2006, 38.)

Mobiilissa visuaalinen hierarkia voidaan jakaa tekstien osalta kahteen tärkeään osaan tyylit ja koko - otsikko ja leipäteksti, sillä laitteiden näyttökoot ovat pieniä ja mahdollistavat vain muutamien sisältöjen ja palstojen lukemisen kerrallaan. Pääsääntöisesti mobiilissa toimii vertikaalinen rytmi, jolloin ruutua katsotaan ylhäältä alas. Tekstit asettuvat pääsääntöisesti yhteen palstaan jolloin tekstille on annettava tyhjää tilaa ennen seuraavaa palstaa. Tekstisisältö tulee pitää helppolukuisena ja lyhyenä ilman että käyttäjän täytyy tehdä useita pyyhkäisyjä ja napsautuksia ymmärtääkseen tekstisisällön. (Cao, Cousins & Riddle 2015, 54-56.)

4 Visuaalisen suunnittelun keinot mobiilissa

4.1 Typografia

Typografialla tarkoitetaan yksinkertaisuudessaan kirjasintyyppien ja kokojen valintaa sekä tekstin asettelua halutulle pinnalle. Kirjasintyytit voidaan jakaa kahteen kategoriaan, joita ovat antiikva eli päätteelliset fontit ja groteski eli päätteettömät fontit. Verkkopalveluissa ja mobiilissa käytetään pääsääntöisesti päätteettömiä fontteja, kun taas painotöissä käytetään päätteellisiä fontteja. Onnistuneilla ratkaisuilla typografia on tärkeä osa toimivaa visuaalista kokonaiskuvaa, jolloin tekstiä voidaan käyttää yhtenä visuaalisena elementtinä. Visuaalisen suunnittelijan tulee ottaa huomioon hyvä tekstin luettavuus ja silmäiltävyys. (Nuutila ym. 2009, 254.)

Visual Hierarchy (2015) nosti esille mobiilitypografian artikkelissaan kolme pääkohtaa, jotka ovat koko, kontrasti ja tila. Mobiililaitteissa tekstin koon tulee olla tarpeeksi suuri, ettei käyttäjän tarvitse vaivautua suurentelemaan näyttöruudulla näkyvää tekstiä lukemisen helpottamiseksi. Vaikka suunnitteluvaiheessa valittu fontti on selkeä ja helppolukuinen tietokoneen ruudulta katsottuna, tulee fontin koon kuitenkin olla hieman perinteistä ja tietokoneella käytettyä fontti kokoa suurempi. (Visual Hierarchy 2015.)

Kuva 4. Esimerkkikuvassa suurempi teksti kiinnittää huomion ensimmäisenä sen luoman kontrastin avulla, jolloin pienempi teksti joka ei hyödynnä kontrastia jää vähemmälle huomiolle.

Tietokoneista poiketen mobiililaitteet kulkevat mukamme vaivattomammin, jolloin tarkastelemme mobiililaitteiden näyttöä erilaisissa ympäristöissä ja valaistuksessa, jolloin tekstin luettavuus voi olla haasteellista ja joskus jopa mahdo-

tonta. Vääränlainen taustaväri ja kontrasti esimerkiksi punainen teksti sinisellä pohjalla, voivat luoda tekstistä hankalalukuisen ja vaikeasti ymmärrettävän. Toimiva kontrasti tekstin ja taustan välillä helpottavat käyttäjän lukukokemusta ja sen ymmärtämistä. Tekstin helppolukuisuutta varten tekstille tulee jättää tarpeeksi tilaa, jolloin teksti ei näytä visuaalisesti ahtaalta. Toisin kuin tietokoneella luettaessa on myös suunnittelijan kiinnitettävä entistä enemmän huomiota mobiililaitteilla luettavan tekstin välistykseen ja riviväliin. (Visual Hierarchy 2015.)

4.2 Värit

Visuaalisia ulkoasuja suunnitellessa värit ovat yksi käyttäjälleen näkyvimmistä piirteistä ja ne ovat myös yksi voimakas osa suunnittelua ja palvelun kokonaisuutta. Värien valinnassa suunnittelijan tulee kiinnittää huomio asiakkaaseen niin, että valitut värit kuvastavat palvelun tarjoamaa viestiä ja haluttua tunnelmaa. (Nuutila ym. 2009, 252.) Oikeilla värivalinnoilla voidaan onnistuneimmissa tapauksissa vangita käyttäjän huomio, vaikuttaa käyttäjän kokemiin tunnetiloihin sekä vaikuttaa käyttäjän ostopäätökseen. (Alvarez 2014.) Värien kontrasteilla voidaan vaikuttaa sisällön luettavuuteen, mutta hallitulla ja vahvalla kontrastilla voidaan myös korostaa yksittäisiä kohtia vangiten käyttäjän huomio ja kehottaa käyttäjää toimimaan. Molempien korostusvärien tulee myötävaikuttaa ja tukea visuaalista suunnitelmaa ja vahvistaa suunniteltua kokonaisuutta. Suunnittelijan on tärkeä ymmärtää toimivat värikontrastit sisällön ja ulkoasun kesken sekä tietää kuinka värit toimivat harmoniassa keskenään (Dabner, Stewart & Zempol 2014, 92).

Yhdistämme mielessämme värit helposti tiettyihin tunnetiloihin tai yrityksiin, esimerkiksi sinistä väriä pidetään usein rauhoittavana ja luotettavana, kun taas punainen väri voidaan yhdistää helposti pikaruokaloihin. On kuitenkin syytä muistaa, että väreihin suhtautumisemme vaihtelevat vahvasti kulttuurien sekä henkilöiden välillä. Nuori mobiilisukupolvi voi kokea vahvoina ja vaikuttavina väreinä kauden pinnalla olevat trendivärit, kun taas vanhempi käyttäjäkunta voi kokea harmaat värit parempina. Rikkomalla kuitenkin näitä oletusarvoja voidaan luoda odottamattomia ja vaikuttavia visuaalisia ratkaisuja ja saada käyttäjät muistamaan kyseinen sovellus, juuri tällaisten odottamattomien värien avulla.

(Alvarez 2014.) Värikontrastien suunnittelussa tulee kuitenkin muistaa mitä suurempi tummuuskontrasti taustan ja tekstin välillä on, sitä suurempi tulee käytetyn fonttikoon olla. Suunnittelijan tulee ottaa myös huomioon värisokeat ja ikä ihmiset, sillä väri kontrastit voivat olla haastavia ja käyttäjä kokemusta hankaloittavia (Nuutila ym. 2009, 252).

4.3 Liikkuva grafiikka

Erottuakseen suuresta määrästä sovelluksia käyttöliittymien tueksi nostetaan yhä useammin animaatiot eli motion graphic. Motion graphic tarkoittaa suoraan käännettynä liikkuvaa grafiikkaa, jota voidaan käyttää erilaisten aktiivisten toimintojen tehosteena. Pienillä siirtymäanimaatioilla ja animoiduilla graafisilla elementeillä luodaan sovelluksen käytöstä aikaisempaa visuaalista kokemusta mielenkiintoisempi ja elävämpi mielikuva. (Mäki 2015.) Mobiilisovelluksissa liikkuvia graafisia elementtejä voidaan nähdä esimerkiksi navigaatioon siirryttäessä ja navigaation sisäisissä siirtymissä sekä sovelluksen ensimmäisellä käyttöönotto kerralla, jossa sovelluksen toimintaperiaatteet käydään läpi pienillä animaatioilla.

Sovellukset ja verkkopalvelut sisältävät nykyisin käyttöliittymää elävöittäviä mikrointeraktio toimintoja eli vapaasti käännettynä mikrovuorovaikutuksia. Mikrovuorovaikutusten tarkoituksena on elävöittää käyttöliittymän sisältöä ja selkeyttää saamaamme käyttäjäkokemusta, ne ovat hetkiä jolloin jokin elementti liikkuu ja on vuorovaikutuksessa kanssamme. Muuttaessamme älypuhelimella asetuksia, näppäillessämme salasanan, asettaessamme laitteeseemme herätyksen tai painaessamme ”tykkää” -painiketta, olemme koko ajan huomaamattamme tekemisissä mikrovuorovaikutusten kanssa. (Saffer 2017.) Mikrointeraktioilla voidaan antaa käyttäjälle visuaalista palautetta käyttäjän liikkeessä ja tehdessä sovelluksen sisällä erilaisia toimintoja. Esimerkiksi tietojen lähettämisen ja lataamisen ajat ovat täydellisiä hetkiä mikrointeraktioiden hyödyntämiselle, jolloin ruudulle ilmestyy latauksen suorittamisen ajaksi muuttuva prosenttiluku tai ympyrän muodossa liikkuva viiva animaatio. Sovellusten sisällä voidaan törmätä myös mikrointeraktioihin erilaisissa painikkeissa, jolloin koskettaessamme jota-

kin sovelluksen painiketta sovellus reagoi napin painallukseen välähtämällä, jolloin käyttäjä saa kuittauksen onnistuneesta toiminnosta. (Babich 2016.)

Shapiro (2014) nosti esille neljä tärkeää syytä, miksi liikkuvaa grafiikkaa tulisi hyödyntää ja miksi se on tärkeää. Improved feedback loops eli paranneltu palautesilmukka on toiminnon tueksi lisätty liikeanimaatio, jolla saadaan aikaan käyttäjää miellyttävä yhteisvaikutus ja luottamus. Klikatessamme esimerkiksi palvelussa olevaa tiedoston siirto –painiketta voimme nähdä tiedoston siirtovaiheessa liikkuvaa grafiikkaa, joka vakuuttaa meidät onnistuneesta tiedoston siirrosta ja tallennuksesta. Seamless content transition eli saumatomat sisällön siirtymät auttavat suunnittelijaa välttämään asianyhteyteen liittyviä taukoja ruutu-siirtymissä. Suosituin ja yleisin esimerkki tällaisesta saumattomasta sisällön siirtymisestä on häivyttäminen, jossa ruudut häivytetään sisään tai ulos. Filled dead spots eli täytetyt katvealueet ovat alueita, joiden avulla voidaan nostaa käyttäjän mielenkiinnon tasoa entisestään. Käyttäjän suorittaessa mielenkiintoisia tehtäviä sivustolla voidaan heidän kiinnostustaan nostaa vielä äänien, värien ja liikkeiden avulla. Aesthetic flourishes eli esteettisellä kukoistamisella tarkoitetaan työn viimeistely ja parantelu –vaihetta. Samoin kuin käyttöliittymäsuunnittelijat viettävät tunteja sivujensa värien ja fonttien parissa, liikeanimaatio suunnittelijat viimeistelevät ja hiovat luomiensa animaatioiden keskeiset siirtymät ja selkeyttävät yhdistelmät toimiviksi ja huolitelluiksi kokonaisuuksiksi. (Shapiro 2014.)

4.4 Tyhjä tila

White space eli tyhjä tila on tärkeä ja merkittävä osa visuaalista suunnittelua. Vaikka white space tarkoittaa suoraan käännettynä valkoista tilaa ei tilan tarvitse olla nimensä mukaan aina valkoinen. Tyhjän tilan värinä voidaan käyttää kaikkia värejä, mutta tilaa ei tule täyttää kuvilla tai tekstisisällöllä. (Muller 2012.) Erilaisten elementtien, tekstien ja kuvien ympärille jätetyllä tyhjällä tilalla voidaan korostaa niiden tärkeyttä ja merkitystä. Tyhjällä tilalla voidaan ohjata käyttäjän katseen suuntaa ja kehottaa käyttäjää toimimaan. Esimerkiksi sivustolle lisätyn toimintaan kehottavan painikkeen ympärille jätetään usein paljon avointa

tilaa, jolloin käyttäjä huomioi painikkeen helpommin ja toimii. Asettelemalla sivuston elementit mahdollisimman tiiviisti voidaan vähentää elementtien tärkeyttä ja merkitystä palvelussa. Sijoittamalla elementit sivuston laita-alueelle laskeaan elementtien viesti toisarvoiseksi. (Nuutila ym. 2009, 252).

Tyylikkään ja selkeän lopputuloksen saamiseksi suunnittelijan tulee huomioida kaikkien sivujen yksityiskohdat marginaalit, ylä- ja alatunnisteet, valikot, luettelon sisällöt, tekstisisällöt sekä kuvat ja kuvatestit. Kaikkien edellä mainittujen yksityiskohtien väliin tulee jättää riittävästi tyhjää tilaa ja väljyyttä. (Muller 2012.) Yksityiskohtien välissä olevat tyhjät tilat mahdollistavat sivujen sisältöjen sujuvan lukemisen ja ymmärtämisen kuvassa. Ne luovat ulkoasun kokonaisuudesta tilavan ja hengittävän. Sivujen sisältöjä voidaan rajata ja lokeroida selkeisiin alueisiin sisältöjen väliin jäävien tilojen avulla. (Fadeyev 2009.)

Kuva 5. Tyhjällä tilalla voidaan vaikuttaa merkittävästi sovelluksen tai palvelun visuaaliseen ilmeeseen. Vasemmanpuoleisessa esimerkissä tyhjää tilaa on käytetty runsaasti jolloin ulkoasun yleisilme on kevyt. Oikeanpuoleisessa esimerkissä tyhjää tilaa on käytetty huomattavasti vähemmän, jolloin sen luoma yleisvaikutelma on erilainen.

4.5 Ikonit

Käyttöliittymän ikonit eli graafiset kuvakkeet ovat yksi olennainen ja tärkeä osa visuaalista käyttöliittymää. Niiden avulla voidaan ilmentää käyttäjälle erilaisia toimintoja ja tapahtumia tarjottavan palvelun sisällä. Ikoneihin voidaan toisin sanoen törmätä kaikissa verkkopalveluissa ja mobiilisovelluksissa esimerkiksi käyttöliittymän navigaatioissa, jossa ikonit yksittäin tai tekstisisältöä apuna käyttäen ohjaavat meitä liikkumaan sovelluksen sisällä (Babich 2016). Sovellusten ja palveluiden sisällä olevat ikonit voidaan esittää myös tekstisisältöjen kanssa, jolloin lyhyillä teksteillä voidaan viitata ikonin toteuttamaan toimintoon. Esittämällä ikonit kuitenkin ilman tekstisisältöä voidaan säästää huomattavasti tilaa, jolloin visuaalisen ulkoasun yleisilme voidaan pitää väljänä sekä mahdollistaa sovelluksen tai palvelun sisäinen nopea navigointi (McVicar 2014).

Tietynlaisilla ikoneilla voidaan visualisoida erilaisia toimintoja ja käyttämällä yleisesti kaikille tunnettuja ikoneita voidaan ikonin toteuttama toiminnallisuus tuoda käyttäjälle helposti esille. Esimerkiksi suurennuslasi –ikoni on helppo yhdistää etsimiseen, jolloin kuvake ohjaa käyttäjää jo ajatustasolla hakemaan palvelusta haluttua tietoa. Ristiriitaisilla ikoneilla voidaan puolestaan kuvata täysin samoja tai täysin erilaisia toimintoja, josta hyvänä esimerkkinä voidaan nostaa tähti – ja sydän –ikonit. Molemmat voivat tarkoittaa asian suosikiksi lisäämistä tai täysin eri asioita kuten arvostelemista tai tallentamista. Ikonien taakse piilotetut toiminnot ovat sidoksissa käytettyyn palveluun tai sovellukseen, jolloin käytettyjen ikonien merkitys voi vaihdella sovellusten kesken. Mikäli ikoneita on osattu käyttää oikein ja tarkoituksen mukaisesti, ne luovat meille paljon etuja käyttöliittymän sisällä liikkumiseen sekä parantavat ulkoasun esteettisyyttä.

Koska ikonit ovat meille tuttu osa ulkoasun kokonaisuutta, voidaan ikonit väärin esittämällä johtaa käyttäjiä myös helposti harhaan ja luoda huomattavia käytettävyysongelmia (Babich 2016). Visuaalisten mieltymysten muuttuessa myös pinnalla olevat ikoni trendit voivat vaihtua ja muuttaa merkitystään ajasta ja paikasta riippuen. Siinä missä värit myös ikonit voidaan tulkita eri maissa eritavalla, esimerkiksi check –merkki Britanniassa tulkitaan tarkoittavan ”oikein” kun taas Ruotsissa vastaava merkki tarkoittaa ”väärin”. Muuttamalla kuitenkin saman

ikonin väriä voidaan sen merkitys muuttaa taas uudelleen. (Mesibov 2014.) Pelkkä ikonigrafiikka ei yksistään luo suurta visuaalista ilmettä käyttöliittymän ulkoasulle, mutta yhdistettäessä ikonigrafiikan tueksi valokuvia tai grafiikkaa pystytään luomaan vahvoja visuaalisia kontrasteja ja vaikutuksia (Lennartz 2015).

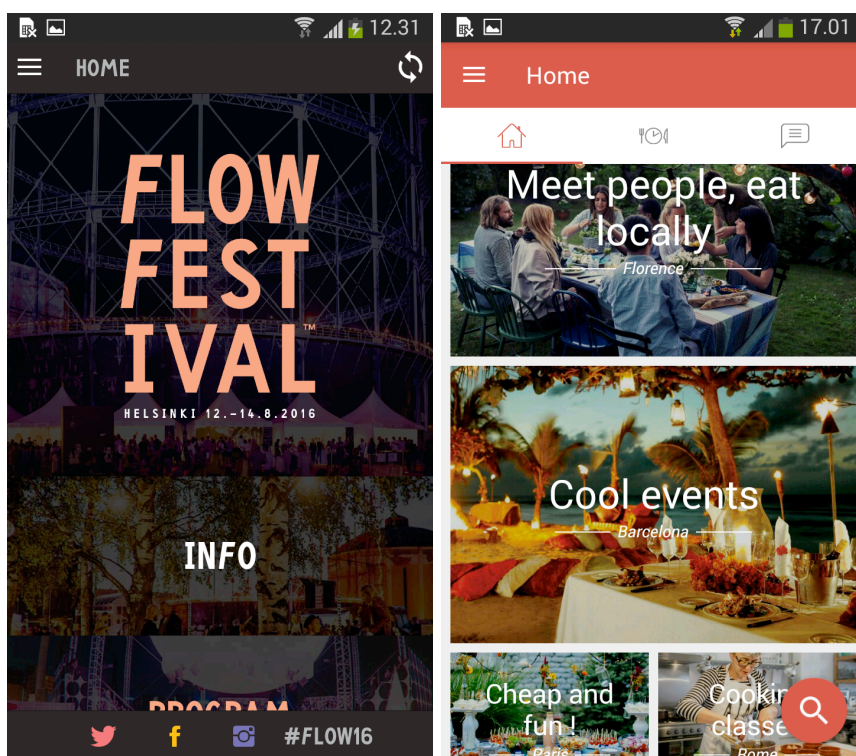
5 Mobiilisovellusten visuaaliset trendit 2016

5.1 Etusivu

Mobiilisovelluksen kaikista näkyvin ja varmasti myös käyttäjälle ensimmäisenä mieleenpainuvien näkymä on sovelluksen etusivu. Etusivulla voidaan ohjata käyttäjä haluttuun suuntaan ja antaa hänelle halutunlaisia aktiviteetteja. Sovelluksen etusivun on kuitenkin oltava käyttäjälle mielenkiintoinen visuaalisesti kuin sisällöllisestikin, jotta käyttäjä jaksaa tutkia sovellusta etusivua pidemmälle. Pääsääntöisesti sovelluksen etusivu antaa käyttäjälle kuvan sovelluksen visuaalisuudesta. Etusivun antamat visuaaliset tyylipiirteet voidaan nähdä myös muilla sovelluksen sivuilla. Joskus voidaan kuitenkin huomata ulkoasun yhteisen linjan katkeavan heti etusivun ja navigaation jälkeen, jolloin esimerkiksi sovelluksen sisältösivut voivat olla täysin eroavia muun visuaalisen ulkoasun osalta.

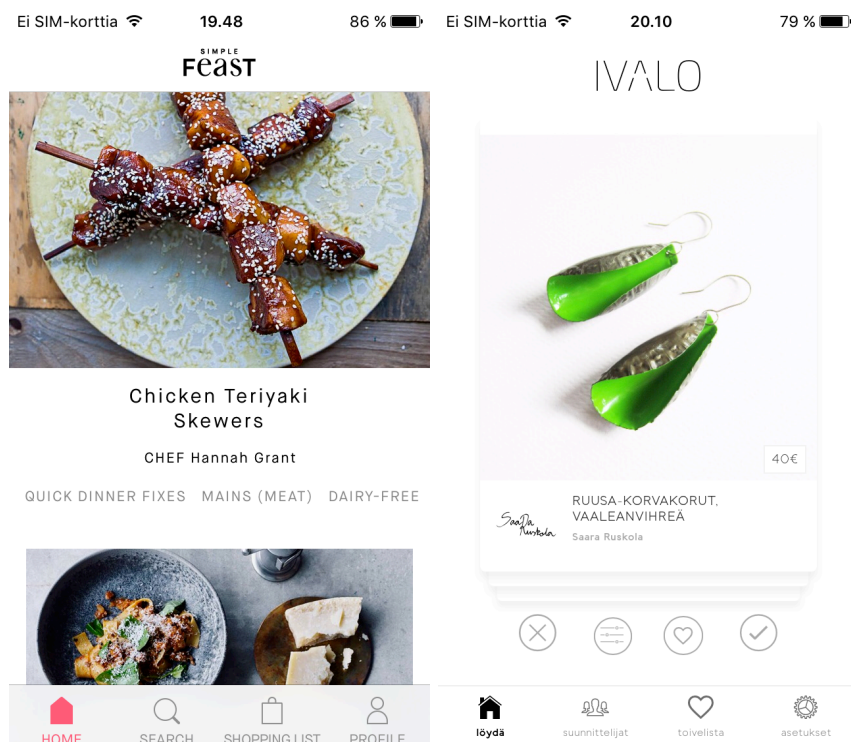
Tutkiessani sovellusten etusivuja huomasin, että etusivut voidaan jakaa visuaalisten ulkoasujen perusteella kolmeen erilaiseen esitystapaan (taulukko 1). Sovelluksista 58 prosenttia hyödynsi etusivuillaan kuvalistauksia. Etusivujen kuvalistauksilla viitattiin sovelluksen sisältöön tai sen navigointiin. Kuvalistaukset esitettiin suurilla laadukkailla kuvilla ja niiden ruutujako tapahtui kahdella neliön muotoisella tai yhdellä näytön levyisellä kuvalla. Visuaalisesti näyttävistä etusivuista 45 prosenttia käytti typografiaa etusivulla olevien kuvien päällä. Pääsääntöisesti kuvien päällä käytetty typografia oli valkoista. Mikäli kuvalistojen tueksi kuitenkin tuotiin graafisia elementtejä esimerkiksi suorakulmion muotoisia palkkeja, luotiin tekstin ja grafiikan pohjavärien avulla erottuvia kontrasteja, niin että nostettu typografia oli selkeää ja luettavaa.

Visuaalisesti näyttävistä etusivuista reilusti tyhjää tilaa käytti 40 prosenttia tutkista näkymistä. Kuvien täyteisissä etusivun asetteluissa on huomattavaa, että etusivut eivät välttämättä sisällä lainkaan tyhjää tilaa tai sen määrä on varsin vähäinen. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että kuvalistoilla täytetyt etusivut olisivat täysin hengettömiä ja ahtaita. Pienentämällä kuvalistojen kuvakokoa voidaan luoda lisää tilaa kuvien ympärille, mutta se ei aina välttämättä ole visuaalisesti kaikista toimivin ratkaisu. Tyhjän tilan käyttö kuvalistoja täynnä olevissa etusivuissa on myös selkeästi sidoksissa mobiilisovellusten kategoriaan ja teemaan. Esimerkiksi kauppa-kategorian alla olevissa mobiilisovelluksissa tyhjän tilan käyttö paljon on yleisempää, sillä tällöin saadaan korostettua helpommin ja näyttävämmiin haluttuja asioita sekä myytäviä tuotteita. Puolestaan sovellukset jotka ovat esimerkiksi mobiilioppaita, suosivat useammin tiiviitä kuva-asetteluita tai pieniä muutamien pikseleiden kuvavälejä (kuvat 6-7).

Kuva 6. Flow Festival-mobiiliopas käyttää etusivullaan kuvien välillä tiivistä asetelua. Käyttölupa 15.11.2016.

Kuva 7. Viz Eat-mobiiliopas käyttää etusivullaan tyhjää tilaa kuvien välissä rajaavana elementtinä. Käyttölupa 14.11.2016.

Kuva 8. Simple Feast. Käyttölupa 24.11.2016.

Kuva 9. IVALO. Käyttölupa 20.11.2016.

Molemmat sovellukset käyttävät etusivulla rohkeasti tyhjää tilaa, joka luo sovellusten ulkoasusta raikkaan ja hengittävän

Toinen etusivujen yleistynä visuaalinen esitystapa oli esille avatut navigoinnit joita käytti 26 prosenttia sovelluksista. Pääsääntöisesti tällaiset etusivut sisältävät sovelluksen mahdollisen logon sekä navigoinnin, joka esitetään ikoneilla ja teksteillä tai typografisesti pelkällä tekstillä. Typografisiin navigaatioihin törmätään kuitenkin paljon harvemmin, sillä sanat ja lauseet vievät paljon enemmän tilaa ruudulta kuin yksittäiset ikonit. Erottuvalla kontrastilla ja toimivalla asettelulla toteutettu tekstipohjainen navigaatio toimii yhtä lailla kuin ikoneilla esitetty navigaatio. Avatuissa etusivun navigoinneissa sovelluksen yleisvaikutelma on yleensä huomattavasti väljempi, sillä tyhjän tilan käyttö on paljon suurempaa. Sovelluksen ikoneilla ja teksteillä luodaan vahvoja kontrasteja, jonka avulla voidaan luoda selkeä ja mieleenpainuvan tyylikäs etusivu. Tällaiset etusivut ovat yleensä visuaalisesti paljon graafisempia, jolloin myös sovelluksen taustakuvalla on suuri merkitys etusivujen kokonaisuudessa. Etusivuilla nähdyt väriskaalat olivat pääsääntöisesti tummia, joita visuaalisesti näyttävistä etusivuista käytti 65

prosenttia. Eniten etusivujen taustana nähtiin tasaisia värialueita, joita käytti 55 prosenttia. Grafiikkaa ja graafisia tekstuureja taustana käytti 30 prosenttia etusivuista.

Kuva 10. Blockfest-mobiiliopas. Käyttölupa 13.11.2016.

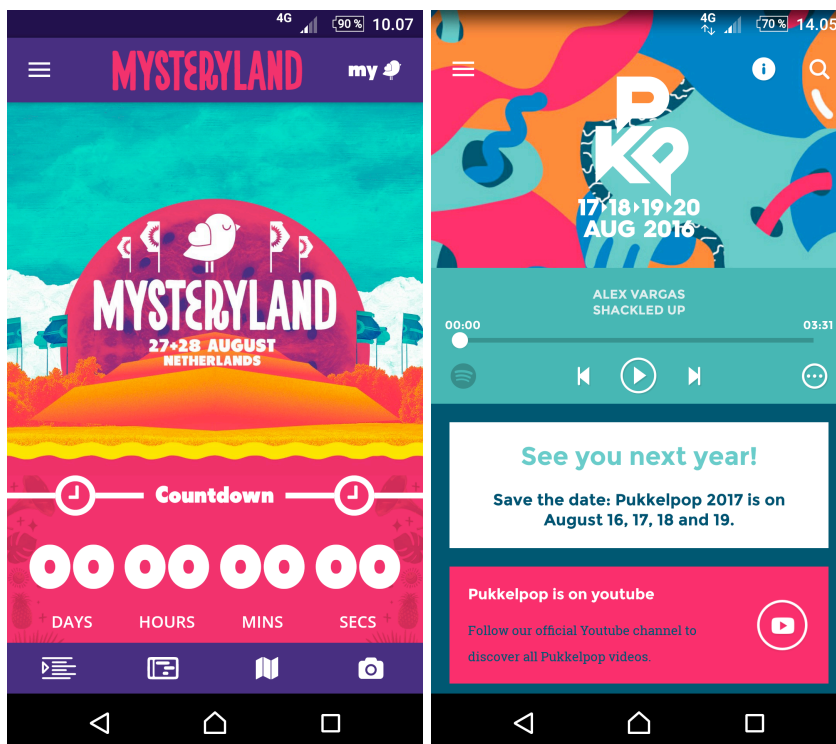
Kuva 11. Shift-mobiiliopas. Käyttölupa 15.11.2016.

Sovellukset Hyödyntävät etusivullaan vahvaa taustan, ikoneiden ja typografian luomaa kontrastia. Molemmat sovellukset käyttävät myös teksteissään paksumpaa fonttikokoa joka selkeyttää luettavuutta

Sovelluksista 16 prosenttia korosti etusivuillaan jotain muuta. Tällaisilla etusivuilla haluttiin kuitenkin selkeästi korostaa enemmän sovelluksen visuaalista ilmettä, jonka rinnalle nostettiin sovelluksen oma logo sekä muutamia yksittäisiä painikkeita kuten esimerkiksi sosiaalisen median painikkeet. Mobiiliopas-sovelluksissa tapahtuman logon lisäksi etusivuilla oli nähtävissä päivälaskureita, profiili-painikkeita tai yksittäisiä typografisia lausahduksia. Etusivujen taustakuvinäytettiin grafiikkaa tai yksittäisiä valokuvia, joita käytti 15 prosenttia. Tämän tyyllisissä etusivuissa sovelluksen omalla visuaalisella ilmeellä ja kuvituksella on merkitys, joka voidaan nähdä etusivun pääkohtana. Käyttäjälle halutaan tuoda esille mielikuvia tapahtumasta, joka tässä tapauksessa voi olla esi-

merkiksi hyvä filis tai rento meininki. Etusivuilla olevilla päivälaskureilla ja musiikkisoittimilla voidaan visuaalisen yleisilmeen lisäksi nostaa esiin myös tunteita ja odotuksia.

Vahvoilla väreillä ja yksittäisillä valokuvilla esitetyillä etusivuilla hyödynnettiin usein myös valkoisia graafisia elementtejä sekä valkoista typografiaa, jolloin taustan ja sisällön kesken luotiin vahva ja erottuva kontrasti. Ulkoasut, joissa hyödynnettiin valkoisten tekstien ja elementtien sijaan värejä, oli selkeästi havaittavissa suuria kokoeroja. Elementtien suurella koolla sekä kirjaimien pak-suudella pystyttiin luomaan myös valkoisen värin tapaan vahvoja ja samalla tavalla erottuvia kontrasteja taustan ja sisällön välille (kuvat 12-13).

Kuva 12. Mysteryland-mobiilioppaan etusivulla korostettiin tapahtuman logon lisäksi päivälaskuria, joka onnistuu kiinnittämään käyttäjän huomio vahvan väri-contrastin ansiosta. Käyttölupa 11.1.2017.

Kuva 13. Pukkelpop-mobiilioppaan etusivuilla korostettiin puolestaan musiikkisoitinta sekä nostettiin esiin sosiaalisen median kanavia. Käyttölupa 5.1.2017.

Taulukko 1. Etusivujen visuaalisten esitystapojen jakautuminen.

Ruutunäkymä		
Etusivu	Ruutukaappaus kpl	%
Kuvapohjainen	115	58 %
Avattu navigaatio	51	26 %
Jotain muuta	31	16 %
Yhteensä	197	100 %

Taulukko 2. Visuaalisesti näyttävien etusivujen (liite 1) sisällönanalyysi prosentteina.

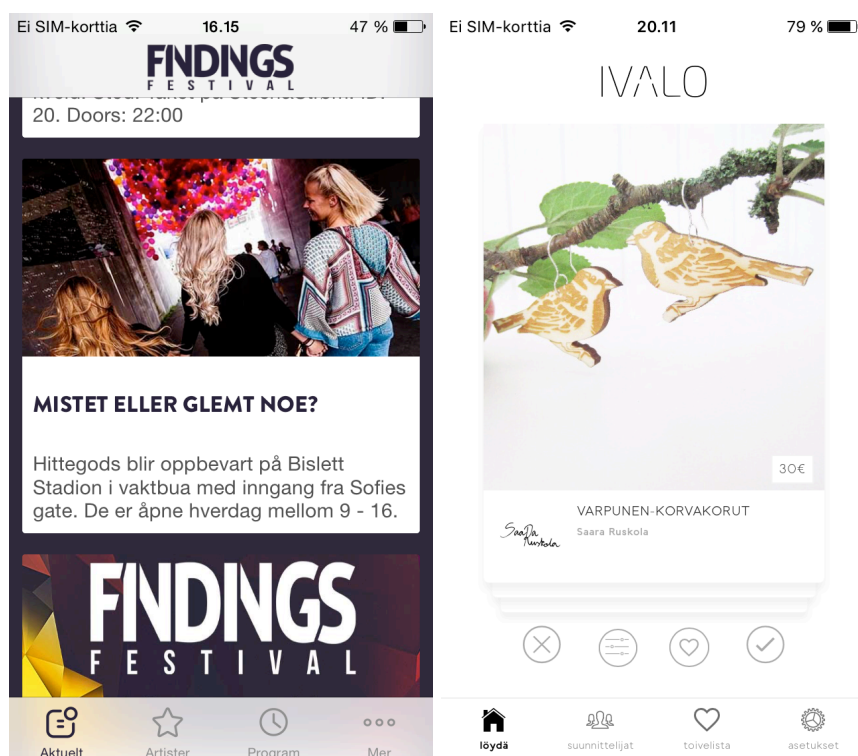
Ruutunäkymä - etusivu	%
Paljon tyhjää tilaa	40 %
Taustalla grafiikkaa tai graafinen tekstuuri	30 %
Taustalla valokuva	15 %
Taustalla tasainen väri	55 %
Tumma tausta	65 %
Typografiaa kuvien päällä	45 %

5.2 Navigaatio

Navigaatiolla tarkoitetaan mobiilisovelluksen valikkoa, josta sovelluksen sisäinen navigointi tapahtuu. Käyttäjä voidaan ohjata navigaation avulla muille sovelluksen sivuille ja navigaatio voidaan avata etusivun lisäksi myös sovelluksesta riippuen muilta sovelluksen sivuilta. Useissa tapauksissa valikot sisältävät ikoni – tai teksti –painikkeet tai ikonin ja tekstin yhdistelmä –painikkeen. Navigaatioiden paikat ovat yleensä vakiintuneita sovelluksen käyttöjärjestelmästä riippuen joko sovelluksen alhaalla etualalla tai piilotettuna valikko ikonin taakse vasemmassa yläkulmassa.

Tutkittavien sovellusten navigaationäkymissä oli havaittavissa myös kolme selkeästi eniten toistuvaa navigaatiomallia (taulukko 3). Perinteinen Android-pohjaisille sovelluksille yleinen navigaatiomalli, jossa navigaatio on löydettävissä sovelluksen vasemmasta yläkulmasta, valikko ikonin takaa löytyvältä valikko-

listalta. Toisena IOS-tyylisesti sovelluksen alalaidasta kotinäppäimen yläpuolelta löytyvä neljän tai viiden ikonin valikko. Sovelluksista 59 prosenttia käytti sivusta avautuvaa navigaatiota ja puolestaan 14 prosenttia sovelluksista käytti alavalikkoa. Kolmantena ja molempien laitteiden sovelluksissa yleistyvänä esitystapana on avattu etusivun navigaatiomalli jota käytti 27 prosenttia sovelluksista. Avattu navigaatiomalli löytyy yleensä sovellusten etusivulta, josta sovelluksen pääsääntöinen navigointi tapahtuu. Tämä navigaation esitystapa esiintyy tasaisesti molempien käyttöjärjestelmien sovelluksissa. iOS- ja Android-pohjaisten sovellusten navigaation esitystapa on jaettu puolestaan selkeästi kahtia, joka näkyy käyttöjärjestelmäpohjaisissa sovelluksissa. Tapaa on kuitenkin alettu hieman kyseenalaistamaan, jolloin käyttöjärjestelmien oletuspohjainen navigaatio tyylien raja on häipymässä. Tämän seurauksena molemmat navigointitavat ovat alkaneet yleistymään molempien käyttöjärjestelmien sovelluksissa.

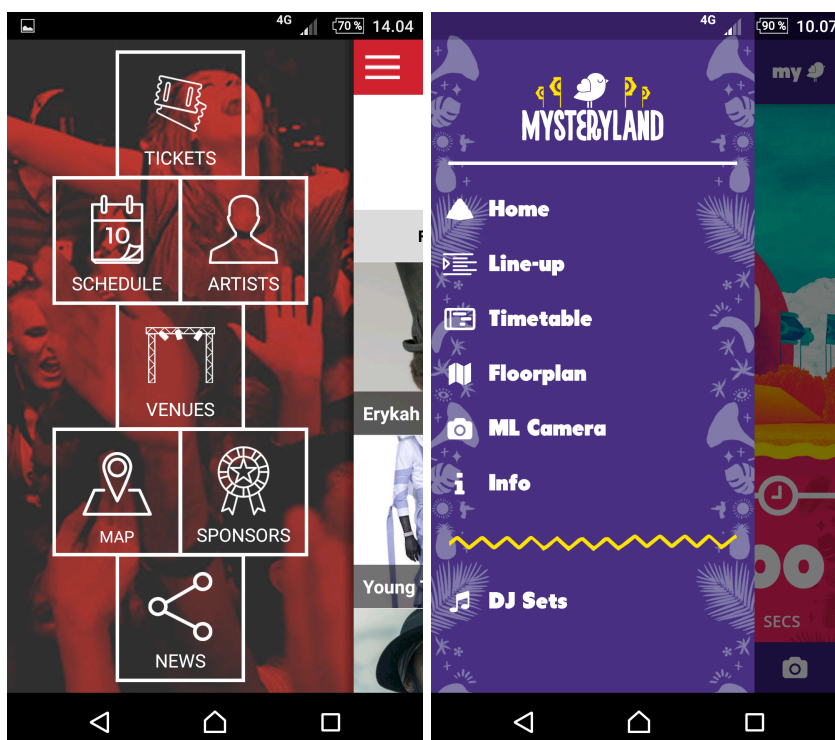

Kuva 14. Findings Festival-mobiiliopas. Käyttölupa 4.1.2017.

Kuva 15. IVALO. Käyttölupa 20.11.2016.

Molemmissa sovelluksissa navigointi tapahtuu iOS-tyylisesti sovelluksen alalaidasta. Sovellukset korostavat myös selkeästi valittua ikonia.

Navigaatioiden taustoista 55 prosenttia käytti taustallaan grafiikkaa tai graafista tekstuuria. Puolestaan 20 prosenttia navigaatioista käytti taustallaan valokuvaa. Vasemman yläkulman valikko ikonin takaa löytyvät festarisovellusten valikot hyödynsivät kuitenkin kaikkein eniten kuvitusgrafiikkaa muhin sovellus kategori-oihin verrattuna. Sovellusten navigaatioissa irroteltiin visuaalisuudella ja väreillä joko taustakuvien tai navigaatio painikkeiden graafisilla muodoilla. Vahvat kontrastit graafisten kuvien, valokuvataustojen ja kirkkaiden värien kesken toistuivat useissa sovelluksissa. Navigaatiot, jotka hyödynsivät taustakuvanaan valokuvia, käyttivät tekstin ja ikonien väreinä usein valkoisia tai vaaleita värejä luodakseen vahvan kontrasti kuvan ja taustan välille. Vaikka valokuvien käyttö on alkanut vähitellen kasvamaan valikoiden taustakuvana, nähdään edelleen usein myös valikoita, joiden taustakuvana käytettiin liukuvärejä ja tasaisia väripintoja joita navigaatioista käytti 25 prosenttia. Yleisimmät toistuvat liukuvärit valikoissa olivat punaisen, oranssi ja violetin sävyt, joiden tukena käytettiin valkoista kapeaa fonttia, jolloin ikonit saatettiin jättää kokonaan pois.

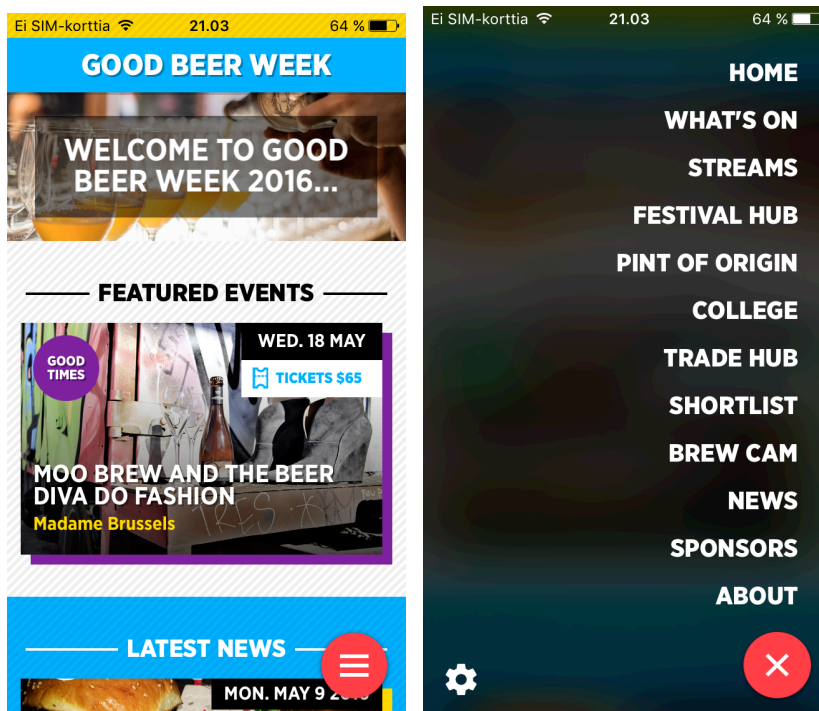
Kuva 16. Hopsotch-mobiiliopas erottuu valikkopainikkeiden uudenaikaisella aset-
telulla sekä valokuvan ja grafiikan luoman kontrastin ansiosta. Käyttölupa
7.1.2017.

Kuva 17. Mysteryland-mobiiliopaan navigaatio noudattaa vahvasti sovelluksen yhtenäistä visuaalista ilmettä. Käyttölupa 11.1.2017.

Hieman hillitympää värimaailmaa ja painikkeiden asettelua nähtiin enemmän muiden kategorioiden sovelluksissa. Tällaisissa sovelluksissa tekstien ja ikonien väreinä käytettiin selkeästi taustasta erottuvia värejä. Valikoissa hyödynnettiin perinteisesti mustan ja valkoisen väriskaalan taustoja. Vaaleiden ja tummien taustojen tueksi tuotiin muutamia kirkkaampia ja räväkämpää korostusvärejä joilla korostettiin ikoneita ja painikkeita. Valikoiden pienemmällä ja hillitymmällä värimaailmalla sovelluksen navigaatio pystyttiin pitämään selkeänä ja helposti sellettävänä.

Pääsääntöisesti sovelluksen logo voidaan löytää sovelluksen navigaation yläosasta, jonka alle valikkopainikkeet on listattu. Sivusta avautuvien navigaatioiden kokoerot olivat myös vaihtelevia, jonka vaikutus näkyi valikkopainikkeiden asettelussa ja rajauksessa. Mikäli valikolle annettiin enemmän tilaa aseteltiin ikoni ja typografia vierekkäin. Koko ruutunäkymän kokoisiksi avautuvissa valikoissa lähdettiin rohkeasti kokeilemaan suurikokoista typografiaa, joka sijoiteltiin ruutunäkymän keskelle päällekkäiseksi listaukseksi. Visuaalisesti näyttävästä navigaatioista 55 prosenttia käytti navigointipainikkeena ikonin ja typografian yhdistelmää. Puolestaan 45 prosenttia käytti ainoastaan typografisesti toteutettua painiketta. Navigointipainikkeiden selkeää graafista rajausta käytti 55 prosenttia tutkituista navigaatioista.

Navigaation uudennlaisesta sijoittelusta esimerkkinä toimii Good Beer Week 2016 mobiilisovellus (kuvat 18-19), joka käyttää samaa navigaation esitystapaa molemmilla käyttöjärjestelmillä. Sovelluksessa leijuva navigaation ikoni on sijoitettu oikeaan alakulmaan, josta sovellus on helppo ja nopea täpätä auki. Valikon ikonin ja graafisen elementin värien kesken on luotu myös vahva kontrasti, joka auttaa käyttäjää huomaamaan valikko-painikkeen. Avattu valikko jatkaa myös yhtenäistä linjaa sovelluksen visuaalisen asettelun mukaan, sillä avattu valikko on tasattu vasempaan laitaan, joka edesauttaa helppoa sovelluksen sisällä liikkumista.

Kuva 18. Good Beer Week 2016 sovelluksessa voidaan nähdä uudenlaista ja toimivaa valikon sijoittelua. Käyttölupa 14.11.2016.

Kuva 19. Valikko ikonissa voidaan myös nähdä sulava mikroiinteraktio, jolloin valikko ikoni muuttuu avattaessa navigaation sulkevaksi rastiksi. Käyttölupa 14.11.2016.

Suomalaisista mobiilisovelluksista Blockfest (kuvat 20-21) hyödynsi kahta navigaation visuaalista esitystapaa. Mobiilisovellus mahdollisti navigoinnin sovelluksen etusivulla avatun navigaation avulla sekä myös sovelluksen sisäisiltä sivuilta löytyvällä sivusta avautuvalla valikolla.

Kuva 20. Blockfest-mobiilioppaan etusivun ensimmäinen navigaatio. Käyttölupa 13.11.2016.

Kuva 21. Blockfest-mobiilioppaan toinen navigaatio. Käyttölupa 13.11.2016.

Taulukko 3. Navigaatioiden visuaalisten esitystapojen jakautuminen.

Ruutunäkymä		
Navigaatio	Ruutukaappaus kpl	%
Sivu/Android navigaatio	178	59 %
Avattu navigaatio	83	27 %
iOS navigaatio	41	14 %
Yhteensä	302	100 %

Taulukko 4. Visuaalisesti näyttävien navigaatioiden (liite 2) sisällönanalyysi prosentteina.

Ruutunäkymä - navigaatio	%
Ikoni ja typografinen painike	55 %
Typografinen painike	45 %
Rajattu painike	55 %
Taustalla grafiikkaa tai graafista tekstuuria	55 %
Taustalla valokuva	20 %
Taustalla tasainen väri	25 %

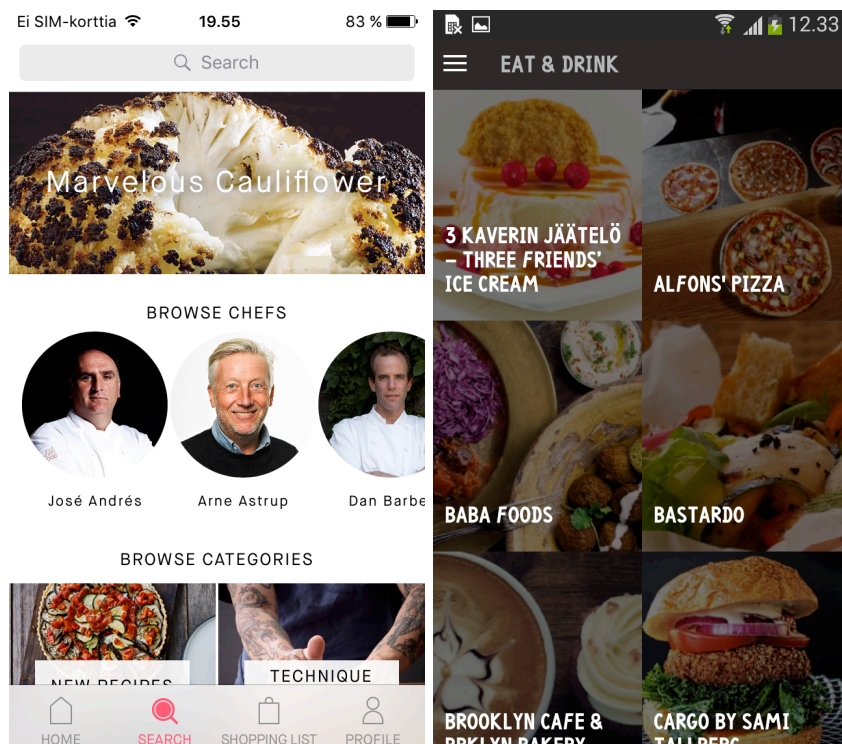
5.3 Listaukset

Mikäli mobiilisovelluksessa on paljon sisältöä, voidaan sitä jaotella ja kategorisoida selkeämmäksi ja helpommin selattavaksi listausten avulla. Sovelluksen sisällä voidaan usein nähdä erilaisia teksti ja kuvalistauksia, joiden kautta voidaan siirtyä helposti tarkastelemaan sovelluksen sisältösivuja. Mobiilisovelluksen listaukset toimivat myös osittain sovelluksen suunnannäyttäjinä. Mobiilisovelluksissa nähtävät listaukset voivat vaihdella monella tavalla kuvarajauksiltaan ja tekstinasettelultaan.

Tutkiessani sovellusten erilaisia listamalleja on helppo huomata jo alussa listausten jakautuvan ulkoasullisesti myös kolmeen malliin: kuvapohjaisuuteen ja tekstipohjaisuuteen sekä kuvan ja tekstipohjaisuuden yhdistelmään (taulukko 5). Näistä kolmesta tyylistä pääpiirteiltään kuvapohjaisuuteen perustuvat listat ovat olleet selkeästi yleisempiä ja käytetympiä vuoden 2016 mobiilisovelluksissa. 58 prosenttia tutkituista sovelluksista käytti listauksen esitystapana kuvapohjaista listausta. Vaihtelevuutta kuvapohjaisten listojen ulkoasuun tuo kuitenkin kuvien ja siinä esiintyvän tekstin esitystapa. Pääsääntöisesti kuvapohjaisuuteen perustuvat listaukset ovat usein neliöitä ja niiden päälle sijoitettu teksti on usein valkoista, joka on lihavoitu ja tekstin sijoittelu puolestaan on usein kuvan keskellä. Vaihtelua voidaan kuitenkin havaita kuvien päälle tuoduissa graafisissa elementeissä, jolloin kuvan päälle tuodun tekstin taustaksi tuodaan iso suorakulmainen vaalea palkki jonka päälle tuotu teksti esitetään mustalla kapealla fontilla.

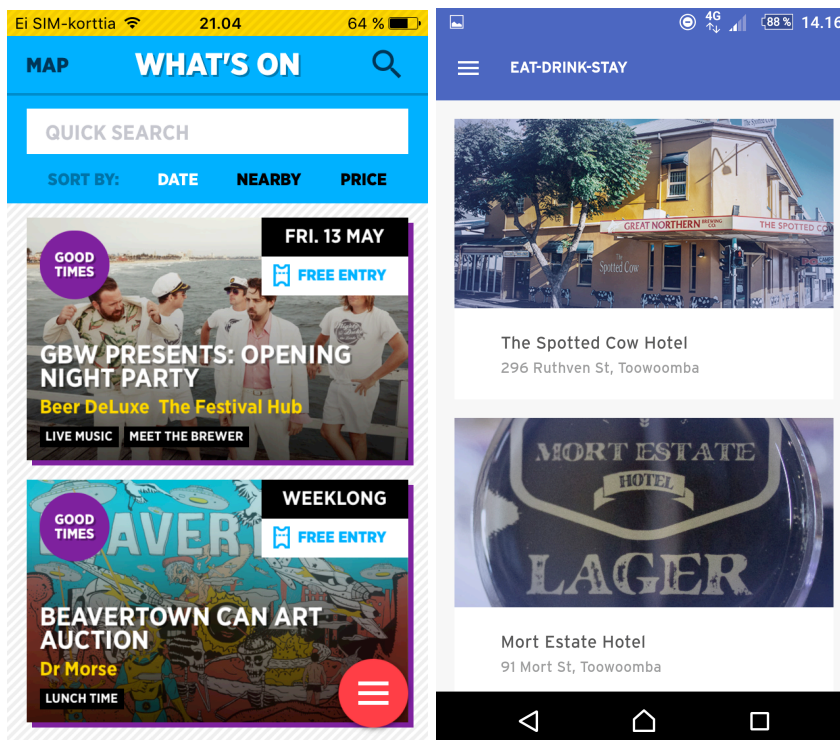
On kuitenkin syytä muistaa että kuvalistoissa käytettävät kuvat eivät välttämättä aina sovellu yhteen kuvissa esiintyvien värien osalta, jolloin listan visuaalisen kokonaisuuden yleisilme voi olla ristiriitainen. Kuvalistojen tueksi ollaankin tuotu erilaisten kuva suodattimien ja graafisten tekstuurien hyödyntäminen joita visuaalisesti näyttävistä listauksista käytti 40 prosenttia. Kuvissa käytettävillä tehosteilla pyritään pitämään listan kokonaisilme yhtenäisenä. Kuvissa käytettävien suodattimien avulla voidaan tuoda vielä selkeämpi kontrasti ja erottuvuus myös listan tekstin ja taustakuvan välille. Yleisimmät taustoissa nähtävät suodattimet ovat kuvaa tummentava ja varjostava suodatin sekä kuvaa sumentava suodatin, jossa kuvan värisävyt voidaan säilyttää puolestaan kirkkaina. Kuvalistojen kuvien päällä voidaan nähdä myös graafisempien ja vahvan tekstuurin omaavia suodattimia, jolloin kuvien ulkoasu voidaan tuoda tarvittaessa vielä lähemmäs sovelluksen kokonaista visuaalista ilmettä.

Selkeänä erona vuosi 2016 tuo myös kuvien osalta kuvissa käytettävän ympyrärajoituksen, jota voidaan nähdä vähitellen sovellusten listojen kuvissa. Ympyränmuotoiset kuvat vievät neliörajattuihin kuviin verrattuna hieman enemmän tilaa, mutta niiden avulla sovelluksen visuaalista ilmettä voidaan keventää huomattavasti, sillä ympyrä jättää ympärilleen automaattisesti samalla korkeudella enemmän tyhjää tilaa kuin neliörajaus. Yhdistämällä ympyrärajausta ja neliörajoituksia voidaan myös tarvittaessa korostaa tärkeitä kohtia. Tekstin asettelultaan ympyrärajatuissa kuvalistoissa nähdään harvemmin kuvien päällä olevia tekstipalkkeja ellei kyseessä ole täysin graafinen ympyrä. Ympyräkuvien tekstien yleisin asettelutapa on kuvan ylhäällä, alhaalla tai sivulla.

Kuva 22. Simple Feast ruokasovellus käyttää listauksissaan perinteisemmän neliömuotoisen kuvarajauksen lisäksi myös ympyrämuotoista kuvarajausta. Käyttölupa 24.11.2016.

Kuva 23. Flow Festival-mobiilioppaan kuvalistauksen kuvissa käytettiin tummaa suodatinta, jonka avulla valkoinen teksti voidaan nostaa selkeästi esiin, jolloin myös taustalla käytettävä listakuva on nähtävissä. Käyttölupa 15.11.2016.

Kuva 24. Good beer week-mobiiliopas käyttää kuvalistojen päällä useita graafisia elementtejä iskevällä sijoitteluilla ja huomiota kiinnittävillä vahvoilla väreillä. Käyttölupa 14.11.2016.

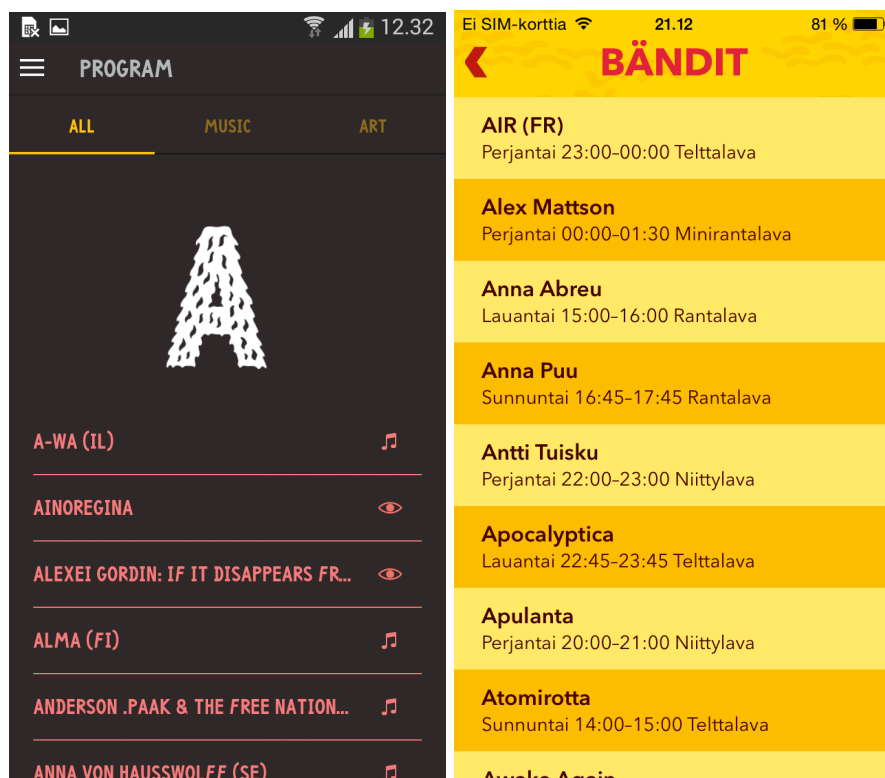
Kuva 25. First Coat-mobiilioppaassa tekstile annetaan enemmän tyhjää tilaa sijoittamalla tekstit graafisten elementin päälle joka tasapainottaa listan kokonaisuutta. Molempien sovellusten kuvissa voidaan myös nähdä kuvaa tummentava suodatin. Käyttölupa 14.11.2016.

Vaikka kuvapohjaiset listaukset ovat selkeästi yleisempiä kuin pelkästään tekstipohjaisuuteen ja kuvan sekä tekstin yhdistelmään tasapainoisesti pohjautuviin listauksiin, ei se silti tarkoita sitä, että tavallisemmat tekstilistaukset olisi unohdettu kokonaan. Tutkituista sovelluksista 18 prosenttia käytti tekstipohjaista listauksia. Asettelultaan tekstipohjaiset listaukset jatkavat vahvasti aikaisempaa tuttua kaavaansa, jossa teksti asetellaan pääsääntöisesti enemmän vasemmalle ja siirtymä painike sekä aakkosrulla puolestaan oikealle puolelle. Vuoden 2016 visuaalisesti näyttävissä listauksissa aakkosrullaa käytti kuitenkin vain 10 prosenttia. Selkeänä erona myös aikaisempiin vuosiin on aakkostuksen korostus tai sen kokonaan pois jättäminen, vaikka sisältö listattaisiinkin kokonaan aakkosjärjestyksessä. Muutamissa tapauksissa aakkostusta kuitenkin korostettiin selkeästi rävakällä grafiikalla, joka toi listaukselle uutta näyttävää suuntaa. Täl-

laiset listoissa ei kuitenkaan käytetty kuvia, joka tasapainotti sovellusten sisäistä hierarkiaa sekä sen selkeää silmäiltävyyttä. Visuaalisesti näyttävästi listauksista yksittäisiä aakkosia listauksissaan korosti 30 prosenttia.

Tapahtumateemaisten mobiilisovellusten sisältöjen listausjärjestys noudattaa myös muutamaa selkeää linjaa. Sisällöt listataan aina joko aakkosjärjestykseen tai aikataulujärjestykseen, jonka lisäksi sisältöä voidaan vielä joissakin tapauksissa listata erilaisten ”suosikki” toimintojen avulla omaksi listaksi. Tekstipohjaiset listaukset hyödynsivät myös eniten värikontrasteja typografian ja taustavärien suhteen. Kuvien käyttämättömyys mahdollistaa paljon räväkämpien värien käytön ja voi mahdollisesti pitää sovelluksen visuaalinen ulkoasu täysin uskollisena esimerkiksi tapahtuman hyödyntämälle grafiikalle ja kuvitukselle.

Listauksen taustoissa voidaan nähdä myös pienellä kontrastilla erottuvaa tekstuuria tai graafisia kuvioita sekä muutamia flat-tyylille ominaisia piirteitä. Flat-tyylin pieniä vilahduksia nähdään kuitenkin vain muutamissa yksittäisissä sovelluksissa. Listauksen taustat olivat väriskaaloiltaan tummia joita käytti 50 prosenttia visuaalisesti näyttävistä listauksista. Listauksissa esiintyvät ikonit myötäilevät myös vahvasti listauksissa esiintyvää typografista tyyliä, jolloin niiden viivan paksuus on sama. Selkeitä listojen välisiä rivirajauksia toteutetaan yleensä muutamien pikselien paksuisilla viivoilla. Tämä helpottaa puolestaan listan yleistä silmäiltävyyttä, rajausviivojen kontrastit on kuitenkin toteutettava niin, etteivät ne hyppää heti käyttäjän silmille vaikeuttaen listan silmäiltävyyttä ja lukemista.

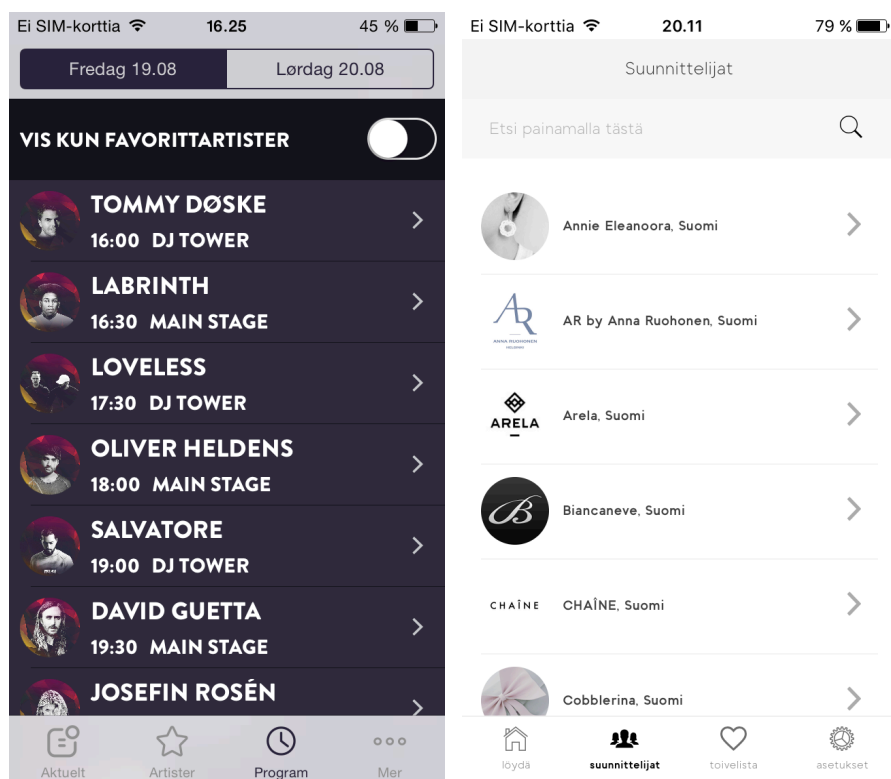

Kuva 26. Flow Festival-mobiiliopas 2016 korosti tekstipohjaisessa listauksessaan listausjärjestystä selkeästi erottuvien graafisten aakkosten avulla. Käyttölupa 15.11.2016.

Kuva 27. Ruisrock 2016 mobiiliopas käyttää listauksessaan ulkoasun mukaisia värejä sekä hyödyntää sovelluksen yläosan taustakuvassa graafisia kuvioita. Käyttölupa 15.11.2016.

Sovelluksista 34 prosenttia käytti listauksia, joissa kuva ja teksti ovat selkeässä tasapainossa keskenään. Kuva ja teksti listauksissa nähdään yleisemmin neliörajattuja kuvia vaihtelevalla kuvakoolla. Tekstin korkeus määrittyy puolestaan tekstin määrän mukaan, kuitenkin niin että tekstin ympärille voidaan jättää tarpeeksi tilaa. Muutamat listaukset käyttivät kuvissaan myös ympyrä rajattua kuvaa joita visuaalisesti näyttävistä listoista käytti 25 prosenttia. Kuvaa ja tekstiä käyttävissä listauksissa nähdään usein tummien ja vaaleiden värien skaaloja enemmän kuin tekstipohjaisessa esitystavassa, jossa voitiin nähdä selkeästi enemmän kirkkaita värejä. Toiminnallisuuteen viittaavien ikonien sijoittelu listauksissa on edelleen aikaisemmilta vuosilta tuttu oikealaita, jossa teksti ja ikoni on aseteltu samaan tasoon. Visuaalisesti näyttävistä listauksista 50 prosenttia

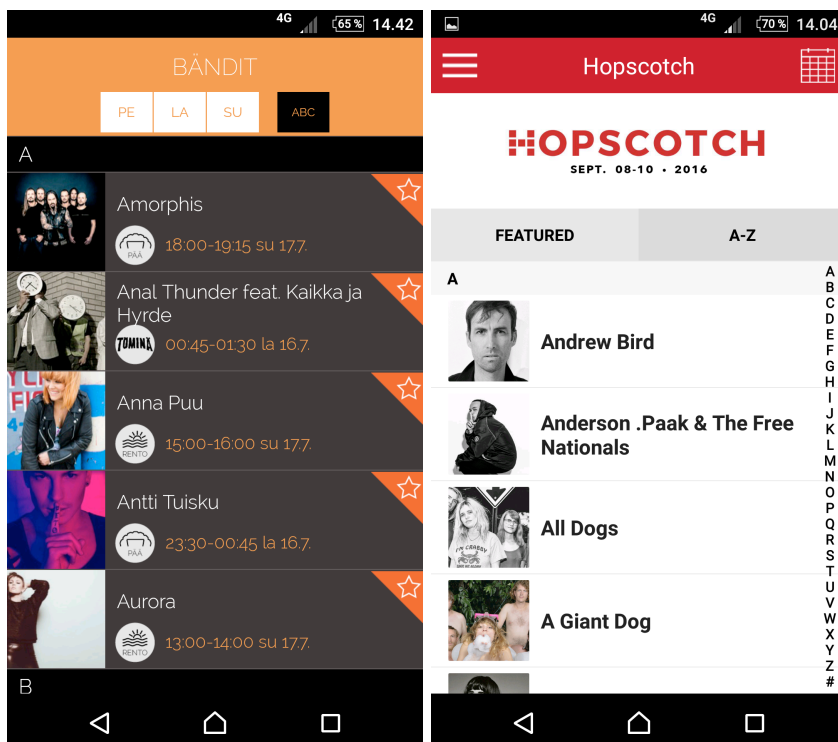
käytti listausten painikkeissa toimintaan viittaavaa ikonia, jolloin puolet tutkituista sovelluksista ei viitannut painikkeen toimintaan ollenkaan.

Kuva 28. Findings Festival-mobiiliopas. Käyttölupa 4.1.2017.

Kuva 29. IVALO kauppasovellus. Käyttölupa 20.11.2016.

Molemmat sovellukset käyttävät samanlaista toimivaa listauksen asettelua.

Kuva 30. Ilosaarirock 2016. Käyttölupa 11.1.2017.

Kuva 31. Hopscotch. Käyttölupa 7.1.2017.

Molemmissa mobiilioppaissa käytetään neliönmuotoista kuvarajausta ja korostetaan listan aakkostusta.

Taulukko 5. Listojen visuaalisten esitystapojen jakautuminen.

Ruutunäkymä		
Listat	Ruutukaappaus kpl	%
Kuvapohjaiset	158	48 %
Tekstipohjaiset	61	18 %
Kuva ja teksti	112	34 %
Yhteensä	331	100 %

Taulukko 6. Visuaalisesti näyttävien listojen (liite 3) sisällönanalyysi prosentteina.

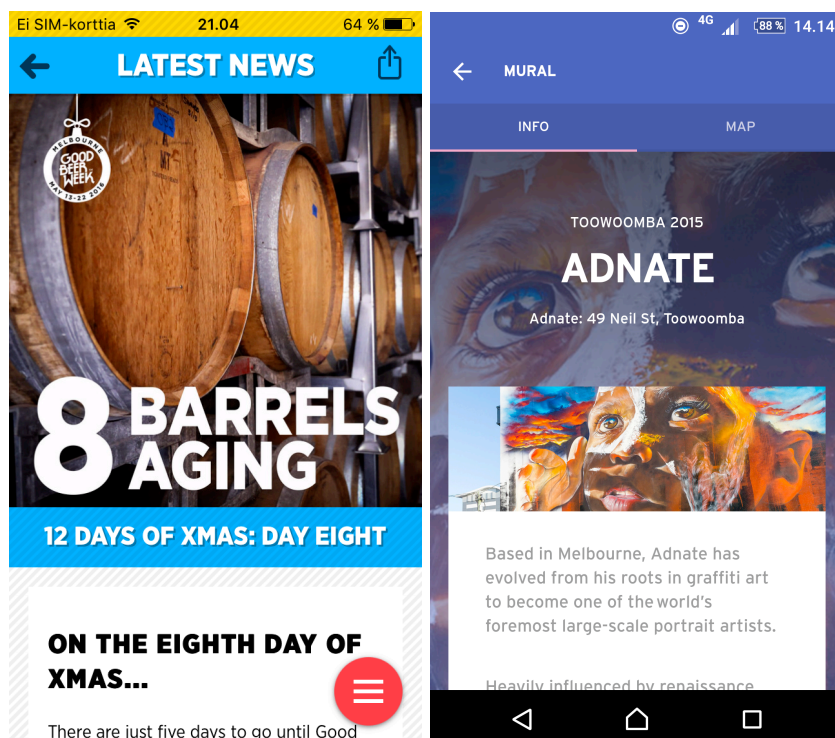
Ruutunäkymä - lista	%
Aakkosrulla	10 %
Korostettu aakkosjärjestys	30 %
Painikkeessa toimintaan viittaava ikoni	50 %
Tumma tausta	50 %
Kuvarajaus ympyrä	25 %
Kuvassa suodatin tai graafinen tekstuuri	40 %

5.4 Sisältösivut

Sisältösivuilla tarkoitetaan sovelluksen ruutunäkymää, jonka pääsääntöinen tarkoitus on tuoda haluttu sisältö esille käyttäjälle. Sisältösivut voivat sisältää kuvia ja tekstiä, videoita tai ääntä sekä mahdollisesti erilaisiin toimintoihin kehottavia painikkeita, joita voivat olla esimerkiksi sosiaalisen median ikonit tai muut sovelluksen sisäiset painikkeet. Sisältösivut voivat olla lyhyitä yhden näytönäkymän laajuisia tai runsaan tekstin ja kuvasisällön sisältäviä pitkiä scroll-sivuja.

Sisältösivujen ulkoasut ovat pysytelleet pitkän aikaa samoilla visuaalisilla linjoilla, mutta uusia visuaalisia esitystapoja voidaan myös havaita tänäkin vuonna. Vaikka suurien tekstimäärien ja muutamien kuvien asettelu silmää miellyttäväksi voi olla haastavaa, on siinä osattu kokeilla monenlaisia esitystapoja. Sovellusten sisältösivut voidaan kuitenkin jakaa myös selkeästi kahdenlaiseen esitystapaan (taulukko 7). 42 prosenttia sovelluksista käytti sisältösivujen visuaalisena esitystapana perinteisempää mallia, jossa sivun sisältö asettuu yhteen ruutunäkymään. Yhdessä ruutunäkymässä esitetyssä sisällössä esitetään ensin kuvasisältö, jonka jälkeen tulevat mahdolliset painikkeet sekä otsikot ja lopuksi tekstisisältö. Toisessa ja nähtävässä esitystavassa sisältösivu on scroll-pohjainen jota käytti 58 prosenttia sovelluksista. Scroll-pohjaisen sivun sisältöä ei pakoteta rajoittumaan vain yhteen ruutunäkymään, vaan sisältöä voi olla käytännössä useita ruutunäkymiä. Scroll-pohjaisissa sivuissa kuvan paikkoja voidaan vaihdella enemmän sekä kuvakorkeudet voivat vaihdella pienistä suuriin. Molemmissa visuaalisissa esitystavoissa typografian ja painikkeiden sijoittelu oli pääsääntöisesti aina sisältökuvan päällä, jota käytti 70 prosenttia sisältösivuista.

Sisältösivuilla kuitenkin selkeästi uutena trendinä voidaan havaita leijuva korttimainen Pinterest-tyylinen sisältö tai sisällön lokeroiminen, jota käytti 20 prosenttia sisältösivuista. Korttimaisessa sisällön asettelussa sisältö lokeroidaan niin sanottuihin graafisiin taustalla oleviin kortteihin, jotka irtoavat selkeästi taustasta tekstuurin tai kontrastia luovien värien tai taustakuvien avulla. Myös suurien ja koko ruutunäkymän kokoisten kuvien käytön yleistyessä sisältösivuissa siirrytään enemmän kohti scroll-pohjaista sisältöä. Suurikokoisia sisältökuvia käytti 30 prosenttia tutkittavista sisältösivuista, jolloin kuva koossa mentiin yli puolen näyttökoon. Pääsääntöisesti sisältösivuilla nähtävät sisältökuvat käyttivät suorakulmaista kuvarajausta, mutta sisältösivuilla voitiin nähdä myös ympyrä rajattuja kuvia, jota käytti 20 prosenttia sisältösivuista. Siirryttäessä scroll-pohjaisuuteen tekstisisällölle annetaan myös enemmän tilaa ja väljyyttä sekä mahdollisuus aikaisempaa suurempaan fonttikokoon. Vahvaa ja selkeästi sisällöstä erottuvaa typografiaa sisältösivuillaan käytti 50 prosenttia. Sisältösivuista 75 prosenttia käytti taustanaan vaaleaa taustaa ja tummaa typografiaa. Loput 25 prosenttia käyttivät sisältösivuillaan puolestaan tummaa taustaa ja vaaleaa typografiaa. Selkeitä kontrasteja sisältöjen välille luotiin hyvin taustasta erottuvilla väreillä sekä suurilla tekstin koko eroilla.

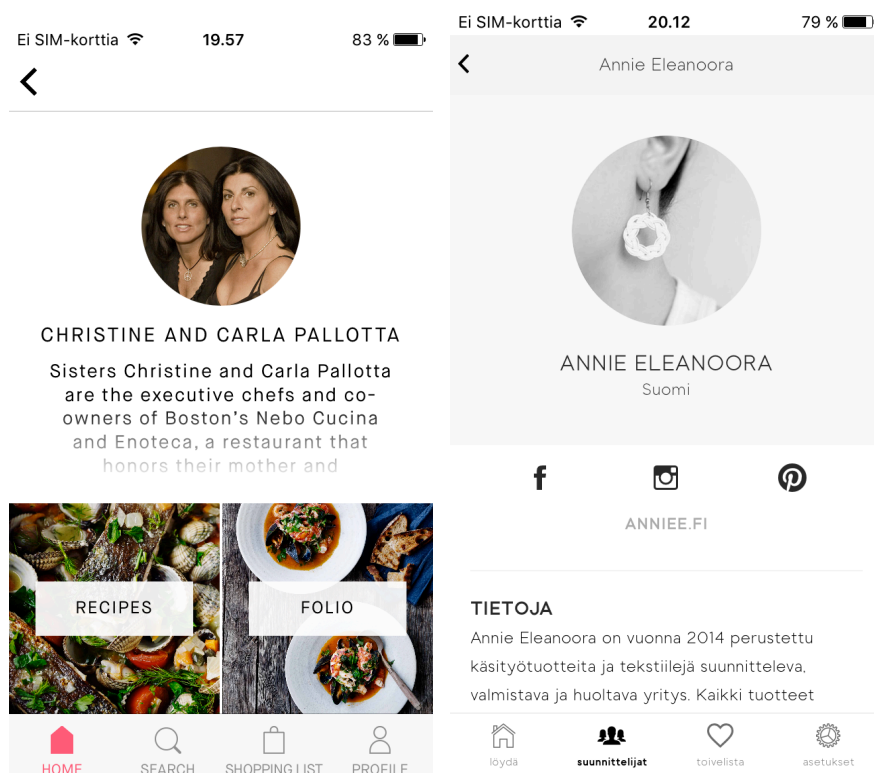
Kuva 32. Good Beer Week-mobiiliopas. Käyttölupa 14.11.2016

Kuva 33. First Coat mobiiliopas. Käyttölupa 14.11.2016.

Sovellukset hyödyntävät sisältösivuillaan scroll-pohjaista korttimaisesti rajattua sisältöä.

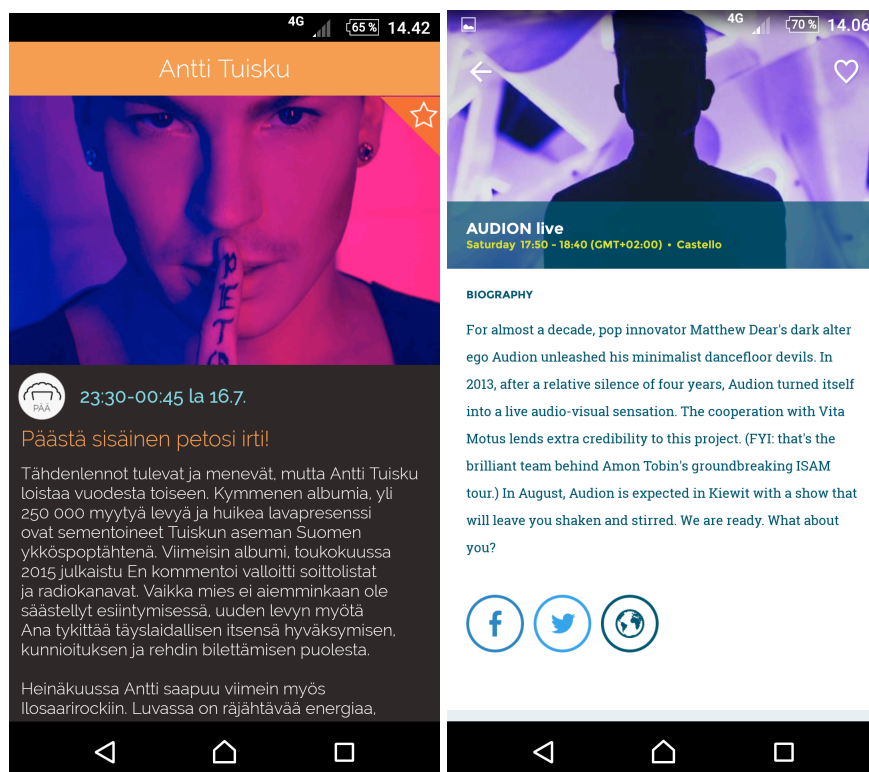
Kuva 34. Frank-mobiilisovellus kiinnittää käyttäjän huomion sisältösivun vahvoilla väreillä käyttäen korttimaista sisällön asettelua. Käyttölupa 18.11.2016

Kuva 35. Simple Feast. Käyttölupa 24.11.2016.

Kuva 36. IVALO. Käyttölupa 20.11.2016.

Sovellusten sisällösivuilla voidaan havaita myös kuvissa käytettävä ympyrärajaus, joka luo sisällösivuille selkeän ja rauhallisen yleisilmeen.

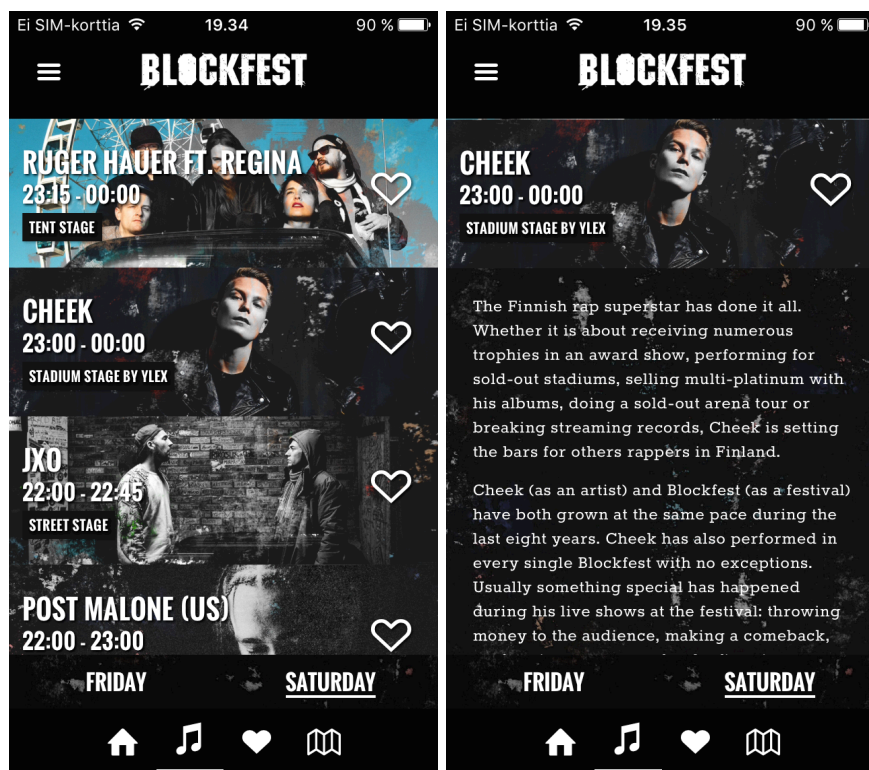
Kuva 37. Ilosaarirock 2016. Käyttölupa 11.1.2017.

Kuva 38. Pukkelpop. Käyttölupa 5.1.2017.

Mobiilioppaat käyttävät sisällösivuilla perinteisempää ja yleisempää asettelumallia.

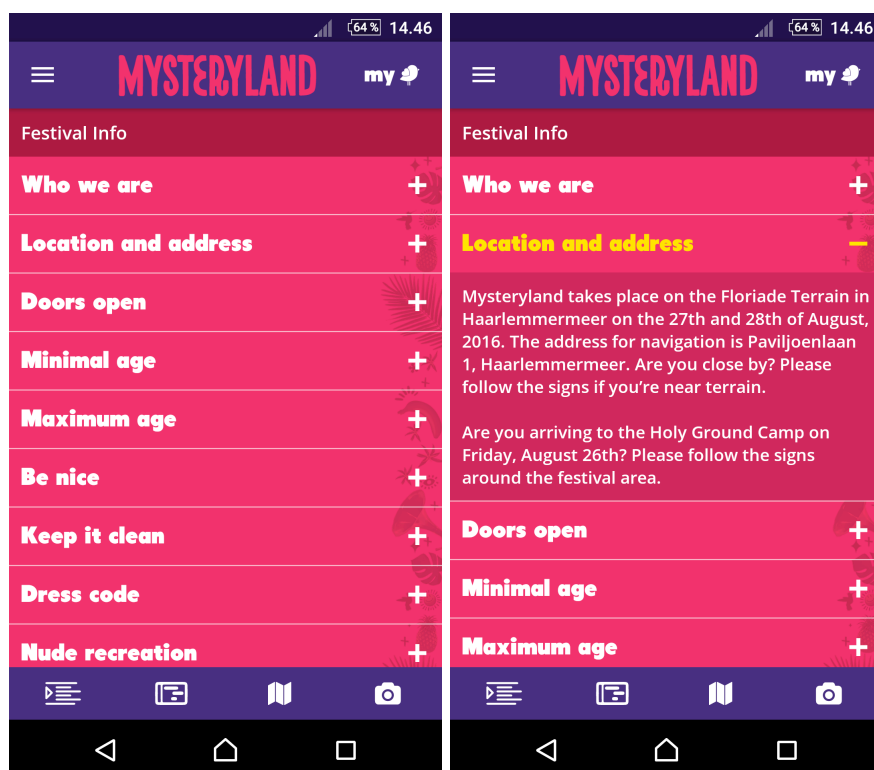
Uutena ja mielenkiintoisena huomiona vuonna 2016 voidaan havaita ruutunäkymien yhdistely, jossa sisällösivujen esitystapa yhdistetään listausnäky-mään. Listausten ja sisällösivujen yhdistelmä sivut eivät kuitenkaan visuaalises-ti toimi suurien sisältömäärien kanssa, jolloin suuremmat sisällösivut kuten esi-merkiksi scroll-pohjaiset sivut kannattaa pitää täysin omana sivunaan. Toisin sanoen sisällösivujen sisällön määrä on myös ratkaiseva tekijä ruutunäkymän visuaalisen suunnittelun kannalta. Yhdisteltyjä sisältönäkymiä on voitu havaita mobiilisovelluksissa myös aikaisemminkin, mutta listaukset ovat olleet enem-

män painottuneita typografiaan ja grafiikkaan, jolloin yhdistelmälistaukset eivät ole hyödyntäneet valokuvia.

Kuva 39. Blockfest-sovelluksen listaus. Käyttölupa 13.11.2016.

Kuva 40. Sisältönäkymä avautuu suoraan listanäkymään. Käyttölupa 13.11.2016.

Kuva 41. Mysteryland-mobiilioppaan typografinen listaus. Käyttölupa 11.1.2017.

Kuva 42. Listan ja sisältösivun yhdistelmässä korostetaan selkeästi valittua kategoriaa. Käyttölupa 11.1.2017.

Taulukko 7. Sisältösivujen visuaalisten esitystapojen jakautuminen.

Ruutunäkymä		
Sisältösivut	Ruutukaappaus kpl	%
Yksi ruutu	97	42 %
Scroll-pohjainen	132	58 %
Yhteensä	229	100 %

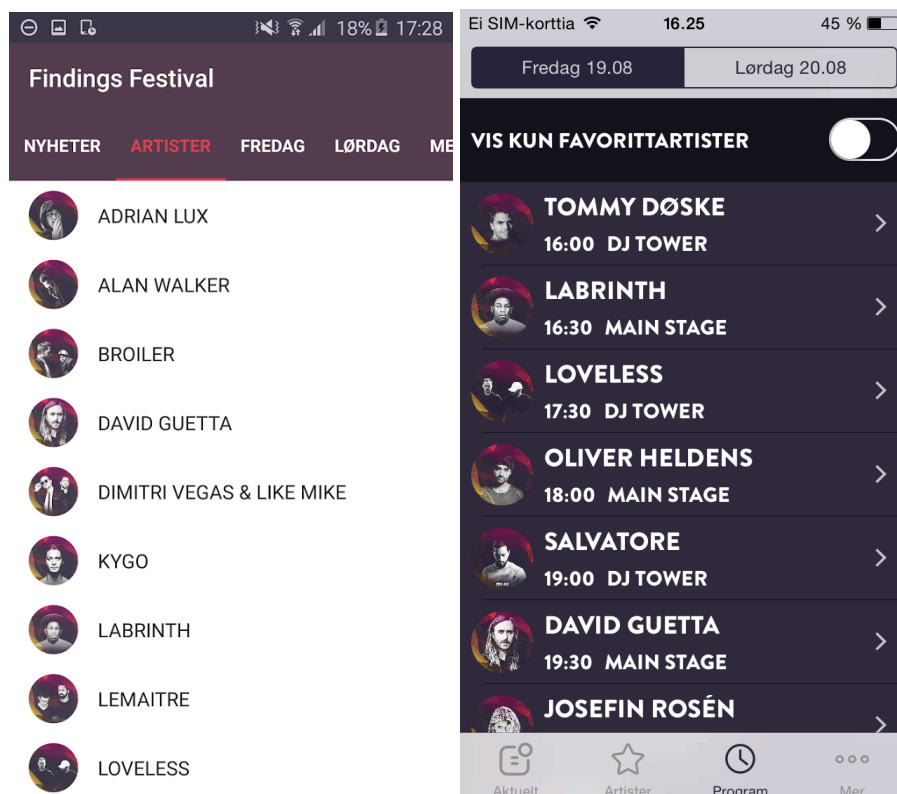
Taulukko 8. Visuaalisesti näyttävien sisältösivujen (liite 4) sisällönanalyysi prosentteina.

Ruutunäkymä - sisältösivu	%
Tumma tausta ja vaalea typografia	25 %
Vaalea tausta ja tumma typografia	75 %
Korttimainen sisällön asettelu	25 %
Suuri sisältökuva	30 %
Vahva typografia	50 %
Kuvarajaus ympyrä	20 %
Typografian ja painikkeiden sijoittelu sisältökuvan päällä	70 %

5.5 Sovellusten ulkoasujen yhtäläisyydet ja erot käyttöjärjestelmissä

Vuoden 2016 iOS- ja Android-käyttöjärjestelmille suunnitellut mobiilisovellukset ovat ulkoasullisesti jo lähtökohtaisesti uskollisia toisilleen, mutta pieniä havaittavia keskeisiä eroja sovellusten ulkoasuista kuitenkin löytyy. Pääsääntöisesti sovellusten sisällön asettelu on samanlaista ja se noudattaa samanlaista keskeistä hierarkiaa. Sisältöjen korkeudessa ja leveydessä voidaan kuitenkin nähdä selkeitä eroja esimerkiksi kuvalistojen kohdalla. Näkyvin ja ehkä koko sovelluksen suurin ero eri käyttöjärjestelmien kohdalla voidaan kuitenkin huomata sovellusten navigaatioissa. Siinä missä Android-käyttöjärjestelmien sovellusten navigaatio pääsääntöisesti piilotetaan valikko ikonin taakse, on se yleensä iOS-käyttöliittymän sovelluksissa esillä sovelluksen alalaidassa kotinäppäimen yläpuolella. On kuitenkin huomioitava että molempien käyttöjärjestelmien sovellusten navigaatiomallit ovat muuttumassa yhtäläisemmiksi.

Sovelluksissa voidaan nähdä pieniä huomioitavia eroja myös sovellusten keskeisessä grafiikassa ja grafiikan sijoittelussa. Esimerkiksi viivojen paksuudet voivat vaihdella muutamilla pikseleillä sekä yksittäiset ikonit saattavat olla täysin erilaisia ja eri paikoissa, vaikka niiden toimittama toiminto olisi täysin sama. Keskeisiä typografisia eroja voidaan havaita myös kirjainkoossa ja tyyliissä sekä näytettävässä tekstin määrässä. Joissakin tapauksissa oli mahdollista huomata saman sovelluksen taustanvärin vaihtelu, siinä missä iOS-käyttöjärjestelmälle toteutettu sovellus käytti tummaa taustaa saattoi Android-käyttöjärjestelmän sovellus käyttää puolestaan vaaleaa taustaa.

Kuva 43. Findings Festival mobiilioppaan Android-pohjainen lista. Käyttölupa 4.1.2017.

Kuva 44. Findings Festival mobiilioppaan iOS-pohjainen lista. Käyttölupa 4.1.2017.

6 Johtopäätökset

6.1 Vuosi 2016 yleisesti

Kokonaisuudessaan vuoden 2016 mobiilisovellukset ovat olleet ulkoasujen puolesta visuaalisesti oivaltavia ja rohkeita kokeilemaan uusia erilaisia visuaalisuuden keinoja. Se kuinka yksittäinen ja yhdenmukainen koko vuoden visuaalinen tyyli ulkoasuissa on kuitenkin haastava kysymys. Liikuttaessa suuntaan, jossa sovelluksen ulkoasu perustuu kokonaisuutena vain grafiikkaan ja tekstiin, on taustoissa selkeästi havaittavissa erilaisten kuviointien ja tekstuurien voimakas käyttö. Myös yksiväriset taustat ovat pitäneet pintansa, mutta mielenkiintoisuutta niihin on tuota pienesti erottuvilla graafisilla kuvioinneilla. Myös useamman

värin yhdistelmänä luotujen liukuvärien hyödyntämistä voitiin havaita taustoissa sekä esimerkiksi ikoneissa ja grafiikan ääriviivoissa. Liukuväreissä selkeänä väritrendin innoittajana voidaan nähdä Instagram, jonka käyttämästä liukuväri skaalasta oranssin ja violetin värin yhdistelmä on selkeästi inspiroinut monia sovelluksia visuaalisesti.

Mobiilisovellukset, joiden ulkoasut keskittyvät puolestaan pääsääntöisesti suuriin linjoihin ja minimalistiseen grafiikkaan, alkavat siirtyä yhä enemmän suuntaan joissa suositaan yhä suurempia kuvia. Kuvien tueksi nostetaan yksinkertaisia graafisia elementtejä, jotka tukevat sovelluksen yhteistä kokonaisuutta ja kevyttä ilmettä. Valokuvien kanssa käytetyt graafiset elementit ja kuvien rinnalle tuodut typografiset teksti ja otsikoinnit ovat yhä todennäköisemmin valkoisia kuin värillisiä.

Aikaisemmista vuosista poiketen myös sosiaalisten medioiden nostaminen esille on nousut osaksi sovellusten visuaalisuutta. Ikoneista on tehty hieman suurempia ja niitä on sijoitettu yhä näkyvämille paikoille esimerkiksi sovellusten etusivuille. Ikoneita ja typografiaa esitettiin myös usein kuvien päällä. Sisältösivuista 70 prosenttia käytti sisältökuviansa päällä typografiaa sekä ikoneita ja etusivuista 45 prosenttia käytti kuvien päällä typografiaa. Sovellusten valokuvissa voitiin nähdä myös vielä pienissä määrin ympyrä rajauksia joita sisältösivun tutkituista sovelluksista käytti 20 prosenttia ja listauksista 25 prosenttia. Uudenlainen kuvien rajaaminen hakee selkeästi vielä omaa paikkaansa vuoden sovelluksissa. Valokuvien päällä on alettu käyttämään myös rohkeammin erilaisia suodattimia ja graafisia tekstuureita. Ikonien ympärillä voitiin havaita myös yhtäläisyyksiä sovelluksen visuaaliseen ilmeeseen nähden esimerkiksi värimaailman avulla.

Typografian osalta useat mobiilisovellukset ovat hyödyntäneet suurempaa ja paksumpaa fonttikokoa erilaisissa otsikoinneissa sekä typografiaa on alettu suosimaan myös navigaatioissa yksittäisinä painikkeina ilman ikoneita. Typografiaa ollaan myös vuonna 2016 alettu käyttämään paljon rohkeammin. Tekstisisältöjen otsikot toteutettiin selkeästi paljon isompina kuin sovellusten sisältötekstit, jolloin otsikot ponnahtavat selkeämmin esiin. Sisältösivuilla typografian

selkeitä korostuksia nähtiin 50 prosentissa tutkituista näkymistä. Sisältösivuilla nähtiin vuonna 2016 myös todennäköisemmin vaalea tausta ja tumma typografia jota käytti 75 prosenttia sisältösivuista. Puolestaan sovellusten listauksissa tumma tausta ja vaalea tausta esiintyivät tasaisesti jolloin molempia taustoja nähtiin 50 prosenttia.

Mobiilisovelluksissa nähtiin pieniä viitteitä esimerkiksi flat-tyylistä ja flat design 2.0 –tyylistä, mutta tyylit esiintyivät tutkimissani visuaalisesti näyttävissä näkymissä vain pienissä määrin. Visuaalisena tyylinä selkeämmin voitiin nähdä myös Pinterest-henkinen korttimaista grafiikkaa hyödyntävä sisällön asettelu, jota nähtiin 25 prosentissa tutkituista sisältösivuista. Korttimainen tyyli esiintyi sovellusten ulkoasussa useissa ruutunäkymissä luoden sovellukselle selkeästi yhtenäisen ilmeen. En keskittynyt tutkimuksessani suoranaisesti mikrovuorovaikutusten tarkasteluun, mutta pieniä animaatioita voitiin nähdä vain osassa sovelluksista. Sovellukset, jotka hyödynsivät mikrointeraktioita, hyödynsivät niitä useissa kohdissa luoden elävämmän käyttäjäkokemuksen. Pääsääntöisesti mikrointeraktioita nähtiin ikoneissa sekä listauksen painikkeita koskettaessa.

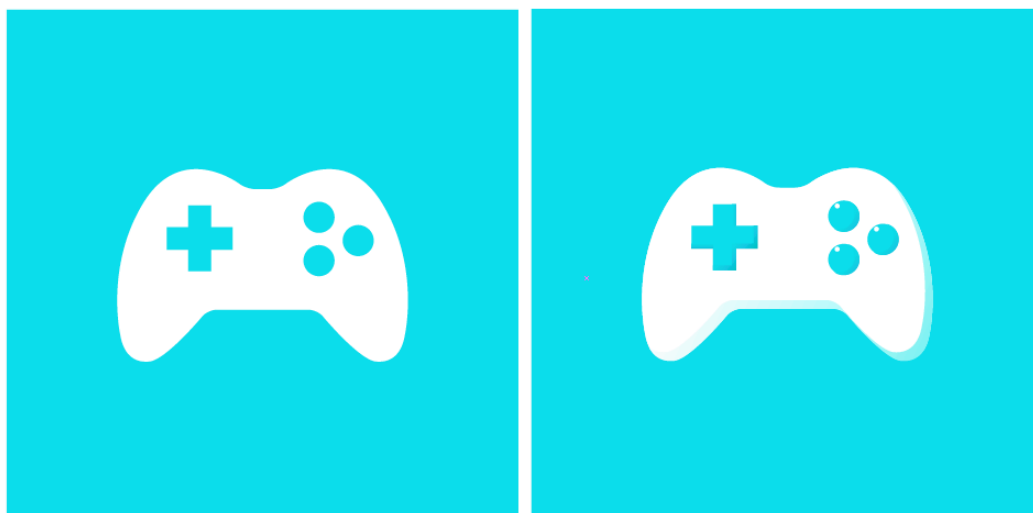
Mobiilisovellusten näkymien visuaalisista esitystavoista etusivuilla käytetyin oli kuvapohjainen etusivu, jota käytti 58 prosenttia mobiilisovelluksista. Kuvalistaukset olivat huomattavasti suosituimpia, kun kaksi muuta etusivuilla nähtävää visuaalista esitystapaa. Suosituin navigaatioissa nähty esitystapa oli puolestaan mobiilisovelluksen sivusta avautuva navigaatio jota käytti 59 prosenttia. Sivusta avautuva navigaatio oli myös selkeästi yleisempi kuin kaksi muuta näkymää joista molemmat jäivät alle 30 prosentin. 48 prosenttia listauksista käytti esitystapanaan kuvapohjaisia listauksia, joita nähtiin noin kymmenen prosenttia enemmän kuin kuvasta ja tekstistä koostuvia listauksia. Sisältösivuilla scroll-pohjainen sisällön asettelu oli tavallista yhdenruudun näkymää hieman suosittu ja scroll-pohjaista sisältösivua nähtiin 58 prosentissa sovelluksista.

6.2 Mobiilisovellusten visuaalinen suunta vuonna 2017

Tulevaa mobiilisovellusten visuaalista suuntaa on vaikea lähteä arvailemaan, mutta sitä on mahdollista ennakoida nykyisten vuoden uusien oivallusten avulla.

Vuosi 2017 tulee varmasti olemaan mobiilisovellusten ulkoasujen osalta mielenkiintoinen vuosi, sillä vuonna 2016 kokeiltiin jo monenlaisia uusia visuaalisia esitystapoja. Vuoden 2016 sovelluksissa nähtiin pieniä vilahduksia toiminnallisista animaatioista, jotka tulevat varmasti yleistymään ja elävöittämään ulkoasujen käyttäjäkokemusta tulevina vuosina yhä enemmän. Mikrovuorovaikutukset tullaan tekemään todennäköisesti vielä selkeämmin huomattavia, jolloin pienet animoidut liikkeet ja muutokset toteutetaan aikaisempaa vahvemmin.

Graafisemman ulkoasun omaavissa mobiilisovelluksissa tullaan myös todennäköisesti näkemään myös enemmän flat tyyllisiä sovelluksia. Flatista ollaan kuitenkin siirtymässä varovasti flatin uuteen versioon flat design 2.0 –tyyliin. Aikaisempina ja myöskin vuonna 2016 harvakseltaan näkyneessä pelkistetyssä ensimmäisessä flat design–tyylissä värien luomat kontrastit hoitavat elementtien korostamisen, jolloin visuaalisten yksityiskohtien korostamista ei tapahdu. Tyyli itsessään perustuu tasaisille väripinnoille taustoissa ja ikoneissa sekä typografiassa, joka toteutetaan mahdollisimman pelkistettynä. (Cao 2017.) Flat Design -tyylistä ollaan kuitenkin selkeämmin siirtymässä flat design 2.0 -tyylin puolelle, sillä uudempi versio pystyy korjaamaan aikaisemman tyylin luomat ongelmat palveluiden ja sovellusten ulkoasuissa. Vaikka flat -tyyli itsessään on monipuolinen, sen suurimmaksi ongelmaksi nostettiin visuaalisen tyylin tasapaksuus, joka ei varsinaisesti kuitenkaan korosta käyttäjälle suunnattua sisältöä tarpeeksi selkeästi kuten esimerkiksi painikkeet jotka uppoavat samalle tasolle taustan kanssa. (Monus 2017.) Erona edeltäjäänsä flat design 2.0 -tyyli korostaa flat -tyylin piirteiden lisäksi myös yksityiskohtaisempaa tasomaista suunnittelua, jolloin tyyliin lisätään 3D-tyylin vaikutteita, joita voidaan havaita taustoissa ja elementeissä kuten esimerkiksi ikoneissa ja painikkeissa, joita voidaan korostaa kevyillä valoilla ja varjoilla (Schenker 2016).

Kuva 45. Flat Design.

Kuva 46. Flat Design 2.0.

Uudemmassa flat tyyliässä painikkeet halutaan irrottaa selkeämmin taustasta jolloin voidaan parantaa ja selkeyttää käyttäjäkokemusta.

Sovellusten ulkoasujen visuaalista tyyliä pyritään tuomaan myös yhä enemmän yhtenäiseksi koko muun sovelluksen kanssa, niin että se näkyy myös sovelluksen jokaisessa ruutunäkymässä. Ulkoasuissa tullaan tuoman myös enemmän moniulotteisuutta niin sanotun korttityylin avulla. Jolloin painikkeet ja sisältöalattimet ovat selkeästi enemmän irti taustasta. Korttimainen visuaalinen asettelu tulee varmasti vielä kehittymään ja muotoutumaan omaan suuntaansa tulevana vuosina, jolloin se tulee varmasti erottumaan muiden perinteisempien sovellusten ulkoasujen joukosta. Sivujen sisäisessä hierarkiassa tullaan varmasti kokeilemaan myös uudenlaisia sisällön asetteluita esimerkiksi uusien kuvarajauksen ja mikrointeraktioiden avulla.

Sovellusten värimaailmoissa tullaan siirtymään myös selkeästi räväkämpiin väriskaaloihin, rauhallisempia värejä unohtamatta. Liukuvärejä tullaan hyödyntämään myös taustojen lisäksi esimerkiksi painikkeiden ääriivivoissa josta pieniä viitteitä nähtiin vuoden 2016 sovelluksissa. Ulkoasujen typografia tulee myös otamaan askelia kohti voimakkaammin toteutetun typografian suuntaan, jossa ei säikytä tekstien suurta kokoa. On myös mahdollista, että typografiaa voitaisiin hyödyntää myös selkeämmin isompana osana sovelluksen ulkoasua ja visuaa-

lisuutta. Sovelluksissa ja etenkin sovelluksen sisältökohtaisissa sivuissa tullaan suosimaan myös yhä enemmän todennäköisesti scroll-lähtöisyyttä. Scroll-lähtöisyys luo mahdollisuuden suuremmille kuville sekä helposti luettavalle ja silmäiltävälle tekstisisällölle.

Navigaatioiden kohdalla tullaan liikkumaan suuntaan, jossa valikoille uskalletaan antaa aikaisempaa enemmän tilaa. Suurempien navigointinäkökymien avulla painikkeille voidaan antaa enemmän tyhjää tilaa ja luoda visuaalisesti näyttävämpiä navigaatioita. Navigaatioiden painikkeissa tullaan myös todennäköisesti käyttämään edelleen ikonin ja typografian yhdistelmää joka oli aikaisempaan vuonna navigaation painikkeiden yleisin esitystapa. On kuitenkin mielenkiintoista nähdä, tuleeko typografisesti toteutettu navigaatio-painike syrjäyttämään ikoni- ja typografia-painikkeen, sillä vuoden 2016 navigaatioiden esiintymistiheydessä oli vain 10 prosentin ero. Sivusta avautuvan navigaation lisäksi etusivuille avatut navigaatiot tulevat myös todennäköisesti yleistymään molempien käyttöjärjestelmien sovelluksissa, jolla pyritään helpottamaan ja nopeuttamaan sovel-luksenselaamista. Kuvalistat tulevat todennäköisesti pitämään vielä paikkansa suosituimpana etusivun esitystapana.

Yhdistettyjä ruutunäkymiä tullaan myös hyödyntämään mahdollisesti enemmän 2017 vuoden mobiilisovelluksissa. Yhdistelemällä esimerkiksi listauksia ja sisältösivuja voidaan pienentää niin sanotusti sisältösivujen määrää ja saada toteutettua sovellus hieman kevyemmän oloisena. Selkeänä rajoitteena yhdistetyissä sivuissa voidaan nähdä kuitenkin sisällön määrä joka varmasti rajoittaa yhdistettyjen sivujen käyttöä. Listauksissa ja sovellusten sisältösivuissa tullaan todennäköisesti hyödyntämään yhä enemmän myös suurempia kuvakokoja joiden rinnalla varmasti käytetään jo rohkeammin erilaisia graafisia kuva suodattimia.

6.3 Visuaalisten tyylien noudattaminen

Noudattamalla visuaalisia tyylejä sekä suunnittelemalla sovellusten ulkoasut pinnalla olevien visuaalisten tyylien mukaan, voidaan luoda laadukas sovellus. Toimivan ulkoasurakenteen ansiosta sovelluksen käytettävyys parantuu sekä sovelluksen sisäinen liikkuminen helpottuu. (Desinghill 2017.) Näyttävästi ja

laadukkaasti toteutetuilla mobiilisovelluksilla saadaan kiinnitettyä käyttäjän huomio paremmin kuin ulkoasuilla, joiden suunnitteluun ja toteuttamiseen ei ole nähty vaivaa.

Visuaalisten ulkoasutrendien noudattamisessa on kuitenkin syytä muistaa varovaisuus. Kaikki ulkoasujen käyttämät visuaaliset tyylit eivät välttämättä onnistu muotoutumaan kaikkien sovelluksien tarpeisiin. Sovelluksissa käytettävän visuaalisen ulkoasun tyylin tulisi miettiä huolella ja niin että ulkoasu sopii sovelluksen edustamaan tarkoitukseen. Suunnittelijan on siis hyvä tarkastella useita pinnalla olevia erilaisia visuaalisia trendejä ennen kuin tyytyy heti ensimmäiseen vastaan tulevaan ulkoasu trendiin. (Awwwards 2016.)

Visuaalisia trendejä tulee ja menee, joista osaa tulee jäädäkseen. Alan nopean kehityksen vuoksi suunnittelijan onkin oltava tietoinen trendien kehityksestä ja osattava hyödyntää visuaalisia tyylejä monipuolisesti toteutettavan jokaisen projektin mukaan. Teknologian kehittyessä laitteiden käyttöjärjestelmissä sekä sovelluksissa voidaan mahdollistaa uusien visuaalisten toimintojen hyödyntäminen, joita ei ole välttämättä voitu toteuttaa aikaisemmin. (Leeson 2016.) Erilaisia pinnalla olevia visuaalisia tyylejä seurattaessa suunnittelijan on kuitenkin hyvä pitää silmällä myös mobiiligrafiikan edelläkävijöitä ja alan sivustoja sekä blogeja. Suurempien yritysten ja sovellusten ansiosta voimme nähdä alan suunnannäyttäjiltä toimivia visuaalisia ratkaisuja, jolloin voimme nähdä minkälaiset visuaaliset tyylit toimivat parhaiten. (McCready 2017.)

7 Pohdinta

Opinnäytetyön aihetta miettiessäni halusin haastaa itseni ja valita sellaisen aiheen, joka ei ollut itselleni se kaikista ilmeisin. En halunnut mennä opinnäytetyöni kanssa sieltä helpoimmasta päästä, joten sopivan aiheen miettimisessä ja ideoimisessa kului pitkä aika. Halusin opinnäytetyöni aiheen olevan sellainen joka liittyisi mobiilisovelluksiin ja visuaalisuuteen sekä sellainen, josta voisi olla hyötyä myös tulevaisuudessa.

Opinnäytetyöni alussa minulla oli vaikeuksia hahmottaa aiheen sopivaa rajausta, mitä kannattaisi tutkia ja mitä kannattaisi jättää tutkimuksen ulkopuolelle, kuinka tutkimus kannattaisi toteuttaa niin että tutkimustulos on luotettava. Oli mietittävä, millaisiin asioihin kannattaa kiinnittää eniten huomiota ja millaisia asioita kannattaa jättää vähemmälle huomiolle. Esimerkkien määrä pohditutti ja se kuinka monen esimerkkikuvan käytölle voisin realistisesti saada edes luvan. Työn eteneminen tuntui alkuvaiheessa hitaalta päällekkäisten kurssien takia ja työn kirjallinen osuus tuntui ylitsepääsemättömän vaikealta loppuvaiheilla. Tutkimuksen tekeminen pitkittyi ja siirsin työtä vain pidemmälle kunnes lopulta havahduin ja sain selkeän motivaation jatkaa opinnäytetyötäni.

Näin opinnäytetyön ollessa valmis on helppo nimetä asioita, joita haluaisin tehdä toisin. Asettaisin työlleni selkeämmän aiherajauksen sen osalta, millaisia sovelluksia otan tutkimukseeni ja millaiset sovellukset on jätettävä tutkimuksen ulkopuolelle. Tekisin myös vielä selkeämmän suunnitelman siitä, kuinka perehtyisin analysoimaan sovellusten ulkoasuja. Kaikista suurin ja kuitenkin merkittävin asia, jonka työni osalta haluaisin tehdä tosin olisi oman suhtautumiseni muuttaminen työn toteutukseen ja sen aikataulutukseen. Onnistuin työni aikana luomaan opinnäytetyöstäni itselleni liian suuren ja ylitsepääsemättömän esteen, jonka takia vitkuttelin työni kirjoitusosion kanssa. Työ olisi voinut valmistua aikaisemmin, jos olisin saanut pidettyä työskentelymotivaationi yllä. Mikäli näin olisi tapahtunut, en olisi välttämättä päässyt toteuttamaan opinnäytetyöni sisältämää tutkimusta näin laajana jota se nyt on. Loppujen lopuksi olen kuitenkin tyytyväinen aihevalintaan ja siihen, että sain luvan niin monen hyvän esimerkkikuvan käyttämiselle tutkimustulosteni havainnoinnissa.

Lähteet

- Alvarez, H. 2014. A Guide to Color, UX, and Conversion Rates. User Testing. <https://www.usertesting.com/blog/2014/12/02/color-ux-conversion-rates/>. 13.3.2016.
- Awwwards. 2016. Be Careful About These 6 Web Design Trends in 2016. Awwwards. <https://www.awwwards.com/be-careful-about-these-6-web-design-trends-in-2016.html>. 13.4.2017.
- Babich, N. 2016. Icons As Part Of A Great User Experience. Smashing Magazine. <https://www.smashingmagazine.com/2016/10/icons-as-part-of-a-great-user-experience/>. 15.12.2016.
- Babich, N. 2016. Experience Design Essentials: Animated Microinteractions In Mobile Apps. Smashing Magazine. <https://www.smashingmagazine.com/2016/08/experience-design-essentials-animated-microinteractions-in-mobile-apps/>. 4.1.2017.
- Bank, C. 2014. 4 key ways to creative visual hierarchy. Creative Bloq. <http://www.creativebloq.com/ux/ways-guide-website-visitors-111413511>. 13.1.2017.
- Bradley, S. 2009. Visual Hierarchy: How Well Does Your Design Communicate?. Vanseo Design. <http://vanseodesign.com/web-design/visual-hierarchy/>. 16.3.2016.
- Bradley, S. 2015. Design Principles: Dominance, Focal Points And Hierarchy. Smashing Magazine. <https://www.smashingmagazine.com/2015/02/design-principles-dominance-focal-points-hierarchy/>. 16.3.2016.
- Cao, J. 2017. The 7-Minute Guide to Flat Design 2.0. UXPin. <https://www.uxpin.com/studio/blog/the-7-minute-guide-to-flat-design-2-0/>. 12.1.2017.
- Cao, J., Cousins, C., Riddle, R. 2015. Mobile Design Book of Trends 2015 & 2016. UXPin. 54-56.
- Dabner, D., Stewart, S., Zempel, E. 2014. Graphic Design School. London: Thames & Hudson.
- Designhill. 2017. Top Mobile App Design Trends You Should Follow In 2017. Designhill. <http://www.designhill.com/design-blog/top-mobile-app-design-trends-you-should-follow-in-2017/>. 15.3.2017.
- Episty. 2015. Top Mobile App Design Trends 2015 & 2016, important visual elements for great UI. Episty. <https://episty.com/mobile-app-design-trends/>. 13.3.2016.
- Fadeyev, D. 2009. 10 Useful Usability Findings and Guidelines. Smashing Magazine. <https://www.smashingmagazine.com/2009/09/10-useful-usability-findings-and-guidelines/>. 18.3.2016.
- Golson, J. 2016. Apple's App Store now has over 2 million apps. The Verge. <http://www.theverge.com/2016/6/13/11922926/apple-apps-2-million-wwdc-2016>. 5.1.2017.
- Hakkarainen, S. 2016. Mobiilisovellus Joensuun Kuninkuusraveihin. Karelia-ammattikorkeakoulu. Viestinnän koulutusohjelma. Opinnäytetyö. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201605239276>. 14.4.2017.
- Hartikainen, I. 2015. Mobiilikäyttöliittymien suunnittelun historia ja trendit. Systems Garden.

- <http://www.systemsgarden.com/artikkelit/mobiilikayttoliittyma/>. 13.3.2016.
- IDC. 2016. Smartphone OS Market Share, 2016 Q3. <http://www.idc.com/promo/smartphone-market-share/os;jsessionid=B437289FEF39B7AE368F6C1623FF924B>. 28.12.2016.
- Krug, S. 2006. Älä pakota minua ajattelemaan. Helsinki: Readme.fi
- Leeson, J. 2016. 10 top UI trends for 2017. Creative Bloq. <http://www.creativebloq.com/features/10-top-ui-trends-for-2017>. 16.3.2017.
- Lennartz, S. 2015. Material Design Icons, Goodies And Starter Kits. Smashing Magazine. <https://www.smashingmagazine.com/2015/07/material-design-icons-templates-tools/>. 15.12.2016.
- Martikainen, P. 2016. Kansainvälisen verkkokaupan responsiivinen suunnittelu. Karelia-ammattikorkeakoulu. Viestinnän koulutusohjelma. Opinnäytetyö. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201604295566>. 13.4.2017.
- McCready, R. 2017. 8 New Graphic Design Trends That Will Take Over 2017. Venngage. <https://venngage.com/blog/graphic-design-trends/>. 13.4.2017.
- McVicar, E. 2014. Designing for Mobile Part: 3 Visual Design. Ux Booth. <http://www.uxbooth.com/articles/designing-mobile-part-3-visual-design/>. 2.1.2017.
- Mesibov, M. 2014. An Icon is Worth 1,000 Words. Ux Booth. <http://www.uxbooth.com/articles/icon-worth-1000-words/>. 2.1.2017.
- Monus, A. 2017. Flat 2.0 & How It Solves Flat Design's Usability Problems. Hongkiat. <http://www.hongkiat.com/blog/flat-20/>. 12.1.2017.
- Muller, G. 2012. Whitespace in Web Design: What It Is and why You Should Use It. Treehouse. <http://blog.teamtreehouse.com/white-space-in-web-design-what-it-is-and-why-you-should-use-it>. 18.3.2016.
- Mäki, V. 2015. Käyttöliittymän animointi tekee palvelustasi houkuttelevamman. Taiste. <http://www.taiste.fi/blogi/motion-design-tekee-palvelustasi-houkuttelevamman>. 16.3.2016.
- Nuutila, E., Sinkkonen, I., Törmä, S. 2009. Helppokäyttöisen verkkopalvelun suunnittelu. Helsinki: Tietosanoma Oy.
- Nykänen, O. 2007. SVG – Skaalautuva vektorigrafiikka. Jyväskylä: WSOYpro.
- Parkkinen, J. 2002. Hyvään verkkopalveluun!. Helsinki: Inforviestintä Oy.
- Riikonen, M. 2012. Mobiiligrafiikka opastuspalveluissa. Pohjois-Karjalan Ammattikorkeakoulu. Viestinnän koulutusohjelma. Opinnäytetyö. <http://www.theseus.fi/handle/10024/42381>. 17.4.2016.
- Saffer, D. 2017. What is a Microinteraction?. <http://microinteractions.com/what-is-a-microinteraction/>. 13.1.2017.
- Schenker, M. 2016. Design trends: Flat Design 2.0. Webdesigner Depot. <http://www.webdesignerdepot.com/2016/02/design-trends-flat-design-2-0/>. 5.1.2017.
- Seppä, A. 2012. Kuvien tulkinta. Helsinki: Gaudeamus.
- Seppänen, J. 2001. Katseen voima. Tampere: Osuuskunta Vastapaino.
- Shapiro, J. 2014. Faster UI Animations With Velocity.js. Smashing Magazine. <https://www.smashingmagazine.com/2014/06/faster-ui-animations-with-velocity-js/>. 16.3.2016.

- Statista. 2016. Number of apps available in leading app stores as of June 2016. <https://www.statista.com/statistics/276623/number-of-apps-available-in-leading-app-stores/>. 28.12.2016.
- Tuominen, J. 1995. 6.1 Yleistä. Teoksessa: Kalimo, A. (toim.) Graafisen käyttöliittymän suunnittelu. Helsinki: Tietotekniikan kehittämiskeskus Tieke ry, Syste-yksikkö, 141-142.
- Visual Hierarchy. 2015. Designing for Mobile. Visual Hierarchy. <https://visualhierarchy.co/blog/designing-for-mobile/>. 13.3.2016.
- Visual Hierarchy. 2015. The best practices of mobile typography. Visual Hierarchy. <https://visualhierarchy.co/blog/the-best-practices-of-mobile-typography/>. 13.3.2016.

Visuaalisesti näyttävien etusivujen sisällönanalyysi taulukko.

Ruutunäkymä - etusivu						
Soveluksen nimi	Pajon tyhjää tilaa	Taustalla grafiikka tai graafinen tekstuur	Taustalla valokuva	Taustalla tasainen väri	Tumma tausta	Typografiaa kuvien päällä
Adelaide festival of Arts 2016	1			1	1	1
Ann Arbor Summer Festival 2016	1		1			
Awakening	1			1		1
Blockfest		1			1	
Del Ptitic festival	1	1			1	
Flow festival				1	1	1
Good Beer Week		1				1
Illosaarirock 2016					1	1
Ivalo	1			1		
Light Move Festival				1	1	1
Madrid	1		1		1	
Movement music Festival			1		1	1
Mysteryland		1			1	
Oasis Festival 2016	1	1			1	
Simple Feast	1			1		
Splendour in the Grass 2016				1	1	1
The Shift	1			1	1	
Viz Eat				1		1
Weber Ultimate Grilling				1		
Womad UK 2016		1			1	
Yhteensä	8	6	3	11	13	9
20	40 %	30 %	15 %	55 %	65 %	45 %

Visuaalisesti näyttävien navigaatioiden sisällönanalyysi taulukko.

Ruutunäkyelmä - navigaatio	Ikoni ja typografinen painike	Typografinen painike	Rajattu painike	Taustalla grafiikkaa tai graafista tekstuuria	Taustalla valokuva	Taustalla tasainen väri
Sovelluksen nimi						
Alive Festival 2016		1			1	
B.S.F - Brussels Summer Festival	1				1	
Block Festival	1			1		
BlockFest	1		1	1		
Findings Festival	1		1			1
Good Beer Week		1				
Hopscotch	1				1	
Iceland Airwaves 2016	1		1	1		
Ivalo	1					1
Mama Festival 2016	1		1	1		
Movements Detroit Festival 2016		1	1	1		
Mysteryland	1			1		
Nuit blanche à Montréal 2016	1		1			1
Rage Festival	1		1	1		
Sasquatch! Festival 2016		1	1	1		
Secret Solstice Festival 2016		1		1		
The Great Escape 2016		1	1	1		
Weather Festival Paris		1			1	
Weber Ultimate Grilling		1				1
Womad UK 2016		1	1			1
Yhteensä	11	9	11	11	4	5
20	55 %	45 %	55 %	55 %	20 %	25 %

Visuaalisesti näyttävien listojen sisällönanalyysi taulukko.

Ruutunäkö -lista - 20 kpl						
Sovelluksen nimi	Aakkosrulla	Korostettu aakkosjärjestys	Painikkeissa toimintaan viittaava ikoni	Tumma tausta	Kuvarajaus ympyrä	Kuvassa suodatin tai graafinen tekstiuri
B.S.F - Brussels Summer Festival			1	1	1	1
Blockfest			1	1		1
DGTL Festival		1	1	1		
Findings Festival			1	1	1	1
First Coat					1	1
Flow Festival		1	1	1		
Good Beer Week						1
Hopscotch	1	1	1			
Ilosaarirock		1	1	1		
Ivalo			1		1	
Musilac 2016						1
Mysteryland			1	1		
Northumbria university newcastle					1	
Q-Base 2016 - Die Hards Only	1	1		1		
Ruistock				1		
Simple Feast						
Soundset Festival 2016		1	1			1
Tomorrowland Belgium			1			
Weber Ultimate Grilling						1
Zen				1		1
Yhteensä	2	6	10	10	5	8
20	10 %	30 %	50 %	50 %	25 %	40 %

Visuaalisesti näyttävien sisältösivujen sisällönanalyysi taulukko.

Ruutunäkymä - sisältösivu	Tumma tausta ja vaalea typografia	Vaalea tausta ja tumma typografia	Korttimainen sisällön asettelu	Suuri sisältökuva	Vahva typografia	Kuvarajaus ympyrä	Typografian ja painikkeiden sijoittelu sisältökuvan päällä
Sovelluksen nimi	1					1	1
Blockfest	1				1		1
BSF - Brussels Summer Festival		1		1	1		1
CNN Politics		1			1		1
Dekmantel Festival 2016	1				1		1
DGTL Festival		1		1	1		1
Findings Festival		1	1		1		1
First Coat		1	1				
Frank		1	1				
Good Beer Week		1		1			
Good Beer Week		1			1		
Illosaarirock	1						1
Ivalo		1				1	
Mtv teema mobiili		1		1			1
Muscat Festival 2016		1	1				
Mysteryland	1						
Pukkelipop		1					1
Simple Feast		1				1	1
Tomorrowland Belgium		1					1
Universal Hollywood app		1			1		1
Viz Eat -food experiences		1				1	1
Weber Ultimate Grilling		1	1	1	1		1
Yhteensä	5	15	5	6	10	4	14
20	25 %	75 %	25 %	30 %	50 %	20 %	70 %